Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ● № 188 (9684). ● 1989 йил 5 октябрь ● пайшанба ● Баҳоси 3 тийин.

ТЕРИМ КУНДАЛИГИ

ОБЛАСТИМИЗ РАЙОНЛАРИДА ПАХТА ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 4 ОКТЯБРГАЧА БЎЛГАН

МАЪЛУМОТ

(планга нисбатан процент ҳисобида).

Биринчи устун — районлар; иккинчи устун — бир кунда тайёрлангани; учинчи устун — мавсум бошидан буён; тўртинчи устун — машина терими — бир кунлик; бешинчи устун — мавсум бошидан буён.

Пискент	6,09	45,09	7,41	43,09
Оққўрғон	6,97	35,92	8,91	37,33
Бўка	5,86	33,88	7,53	36,61
Ўрта Чирчиқ	6,83	32,70	8,54	37,79
Бекобод	5,27	32,44	6,14	28,00
Чиноз	4,00	24,44	3,80	11,73
Коммунистик	5,45	22,28	6,67	27,32
Янгийўл	2,81	15,60	2,35	7,00
Ғалаба	3,26	8,32	3,93	9,19
Область бўйича:	5,34	29,00	6,45	28,11

СЕССИЯ КУНДАЛИГИ

СССР Олий Совети иккала палатасининг ялпи мажлиси 3 октябрь куни Кремлда «Коллектив меҳнат низолари (можаролари)ни ҳал этиш тартиби тўғрисида»ги қонун лойиҳасини муҳокама қилишдан бошланди. М. С. Горбачев раислик қилди.

СССР Олий Совети Иттифоқ Советининг меҳнат, нарх ва ижтимоий сиёсат масалалари комиссиясининг раиси Н. Н. Гриценко иккинчи бор муҳокама қилинаётган қонун лойиҳаси устида қандай иш олиб борилаётгани ҳақида ахборот берди. Сўнгра қонун лойиҳаси моддама-модда муҳокама қилина бошланди. Бешта модда қабул этилганидан кейин муҳокама тўхтатилди. Қолган бандлар юзасидан 9 октябрь, душанба куни овоз беришга қарор қилинди.

Халқ депутатлари темир йўл транспортининг ва халқ хўжалиги асосий тармоқларининг узлуксиз ишлашини таъминлашга оид энг муҳим тадбирлар муҳокамасини давом эттирдилар. Сессия шу масала юзасидан қарор қабул қилди.

(ТАСС).

«ҲОСИЛ-89» — *«ҲОСИЛ-89»*

АЗИЗ ПАХТАКОРЛАР! *Сизларнинг фидойилигингиз, ҳашарчилар ёрдами туфайли ўтган куни областимизда 5, 34 процент пахта тайёрланди. Пискент, Оққўрғон, Ўрта Чирчиқ, Бўка ва Бекобод районларида энг юқори кўрсаткичларга эришилди. Шу кунларда суръатни тобора ошириш учун ҳамма имконият бор. Уюшқоқликни янада кучайтириб, хирмонга барака киритайлик!*

ДАҚИҚАЛАР ҚАДРИ

БУГУН пахта далалари чиндан ҳам жасорат майдонига айланган. Ҳамиша, ҳар қандай шароитда элга берган ваъдасини уддалаб келган деҳқонлар бу йилги қийин вазиятда ҳам мўл ҳосил етиштирдилар. Айни кунларда уни йиғиб-териб ва саранжомлаб олиш ҳаракатида астойдил меҳнат қилмоқдалар.

Ҳар куни областимиз пахта далаларида 2 минг 200 дан ортиқ терим машинаси ишлаяпти. Ҳар бир агрегат ёрдамида хирмонга ўртача 7 тоннадан пахта тўкилмоқда.

Бу йил пискентликлар ҳаммани қойил қолдирмоқдалар. Улар дастлабки кунларданоқ пешқадамлар сафига чиқиб олдилар. Бунда техника ва меҳнатни ташкил этишга янгича муносабат ҳал қилувчи роль ўйнаётганлиги шубҳасиз.

Оққўрғон, Бўка, Бекобод районларининг дала меҳнаткашлари ҳам ҳар бир қулай фурсатдан, имкониятдан фойдаланиб, хирмонларнинг тобора юксалишига эришаётирлар.

Чиноз, Ғалаба, Янгийўл районларида эндигина суръат кўтарилмоқда. Бунинг учун деҳқонларни айблаш инсофдан бўлмайди, Чунки мазкур районларнинг далалари табиий офатдан энг кўп зарар кўрди. Асосий майдонларга чигит қайта экилди. Лекин шунга қарамай, фидойи пахтакорлар ҳамма чораларни ишга солдилар. Катта-катта майдонларда мўл ҳосил етиштирдилар. Улар хом ашё тайёрлашдаги кечикишни тугатиш учун шу кунларда қаҳрамонона меҳнат қилмоқдалар.

Бу йилги шароитда қўл теримига катта аҳамият берилмоқда. Бу табиий, албатта. Ҳосилнинг пишиб етилиши ўтган йиллардагига қараганда анча орқага сурилганлиги учун ҳам ҳар дақиқа ғанимат ҳисобланади. Ҳозир кунига теримда 45—46 минг киши қатнашяпти. Ҳар бир теримчи ҳисобига 55—60 килограммдан пахта тайёрланяпти. Чунки далада меҳнат қилаётганлар моддий манфаатдорликни амалда ҳис қилмоқдалар. Ҳар бир килограмм терилган пахтага 10—15, айрим хўжаликларда эса 20 тийиндан ҳақ тўланаяпти. Пахтакорлар партия ва ҳукуматимизнинг пахтага қўшимча ҳақ тўлаш тўғрисидаги қарорини мамнуният билан кутиб олдилар. Ҳар бир хўжаликда бу имкониятдан мумкин қадар оқилона фойдаланиш тадбирлари ишлаб чиқилган ва бу тадбирларнинг жорий этилиши назорат қилиб борилмоқда.

Ҳали асосий кураш олдинда. Шунинг учун ҳам бугун кечагидан, эртага эса бугунгидан самарали ва баракали меҳнат қилиш, терим суръатини жадаллаштириш учун кураш ҳар биримизнинг бурчимиздир. Давлатга сифатли хом ашёни кўпроқ етказиб бериш учун курашайлик. Бунинг учун, энг аввало, қолган терим машиналарни пухта созлаб, далага олиб чиқайлик!

Фурсат ғанимат. Катта хирмоннинг бунёд этилишига ҳар биримиз муносиб улушимизни қўшайлик.

КИЛОГРАММИГА 15 ТИЙИНДАН

ИШНИ бошидан пухта қилган деҳқоннинг хирмони баракали бўлади, дейишади. Ҳақ гап. Бекобод районидаги Ойбек номли совхознинг Очагул Қурбонова бошчилик қилаётган бригада аъзолари йил бошиданоқ астойдил ҳаракат қилишди. Чигитни ерга ўз вақтида қадашди. Табиий офат асоратларини мардонавор бартараф этишди, парваришга зўр беришди. Мана, натижаси — далаларда мўл, эртаги ҳосил етиштирилди.

Бундан бир ҳафта бурун қўл теримини уюшқоқлик билан бошлаб юборган бригадада ўтган куни далага машиналар киритилганлиги ҳақида хабар келди. Шероз Анорқулов, Некмурод Ширинов сингари механизаторлар ўз агрегатларида тўрт беш тоннадан пахта теришди. Биринчи теримнинг ўзидаёқ ҳар гектар ердан 20 центнердан хом ашё йиғиштириб олинмоқда. Улар билан изма-из келаётган Қосим Шодмонов, Халил Элчибоев етакчилигидаги бригадаларнинг деҳқонлари ҳам машина теримини бошлаб юбордилар.

Хўжаликда қўл теримига ҳам катта эътибор берилмоқда. Ҳар куни далаларда 400 киши меҳнат қилаяпти. Бу йил йиғим-терим мавсумини ташкил этишда совхозда бир қатор янгиликлар киритилди. Машинада тоза ва сифатли пахта терган механизаторга устама мукофот тўланади. Қўл терими иштирокчиларига эса дастлабки кунданоқ килограммига 15 тийиндан ҳақ берилмоқда. Бу иш унумининг ва сифатининг юқори бўлишини таъминламоқда. Ҳозир ҳар бир киши ўртача 70—80 килограммдан хомашё термоқда.

Р. ЭСОНОВ.

• *Қайта қуриш қандай боряпти?*

МУСТАҚИЛЛИК ШАРОФАТИ

ЕНГИЛ саноат министрлигига қарашли Тошкент илмий ишлаб чиқариш бирлашмаси экспериментал йигирув-тўқув фабрикаси илгари Тошкент тўқимачилик комбинатига қарарди. Комбинатнинг тўртинчи филиали сифатида 1988 йилгача фаолият кўрсатди. 1989 йилдан эса Марказий лойиҳалаш конструкторлик-технологик бюроси билан ҳамкорликда иш олиб бориш мақсадида экспериментал йигирув-тўқув фабрикасига айлантирилди.

Шундан бери орадан саккиз ойдан ортиқ вақт ўтди. Хўш корхонада нима ишлар қилиняпти? Қандай тадқиқотлар ўтказилмоқда? Мухбиримиз шу ҳақда фабрика директори А. Шералиев, директор ўринбосари Т. Бобоназаров ҳамда тайёрлов цехи бошлиғи А. Раимовлар билан суҳбатлашди.

А. ШЕРАЛИЕВ: — Фабрикамизда янги дастгоҳлар синовдан ўтказилади, кадрлар тайёрланади, умуман республикадаги турдош корхоналарга ёрдам берилади. Лекин экспериментал номини ҳозирча оқлай олаётганимиз йўқ. Чунки барча корхоналардаги каби ўша эски дастгоҳларда ишлаяпмиз. Янги дастгоҳлар сотиб олишга эса маблағ йўқ. Министрлик эса экспериментлар олиб бориш учун етарли база яратишга ёрдам беришга шошилаётгани йўқ. Ҳозир эса ҳар дақиқа ғанимат. Ишлаб чиқаришни давр талаблари даражасида ташкил этиш учун ташқаридан ёрдам беришларини кутиб фақат вақтни бой бериш мумкин.

Йўқотилган вақт ўрнини тўлдириш эса осон эмас. Ишлаб чиқаришни тўхтовсиз ривожлантириб бориш талаб қилинади. Шунинг учун ўз муаммоларимизни мустақил ҳал қила бошладик. Мана яқинда ўн еттита йигирув машинамизни ҚҚАССРга сотиб юбордик. Жарқўрғондан эса саккизта ип йигирув дастгоҳлари сотиб олдик. Уларнинг ишини яхши йўлга қўйиб, фойда ола бошласак корхонамиз равнақи учун сезиларли иш қила олган бўламиз. Чунки маблағимизнинг кўпайиши тадқиқотларимиз доирасини кенгайтириш ва ниҳоят истеъмолчилар истагидаги матоларни ишлаб чиқариш имконини беради.

Т. БОБОНАЗАРОВ: — экспериментал база бўлгандан буён ишлаб чиқаришдан олинган фойдага ўзимиз эгалик қила бошладик. Бу фақат ишлаб чиқаришнигина эмас, социал соҳани ҳам ривожлантириш имконини беряпти. Ҳозир асосий куч ремонт ишларига ташланган. Бу йил шу мақсадларга 340 минг сўм ажратилди. Мана ҳозир ишчиларимизнинг кийим алмаштириш хоналари ремонт қилиниб, жиҳозлаб берилди. Энди эса психологик дам олиш хоналарини ташкил этяпмиз. Бундан ташқари биринчи сменада ишловчиларга корхона фондидан нонушта уюштириб берляпти. Ишчиларимизга яратиб берилаётган қулайликлар кундан-кунга ортиб боряпти. Шу кунларда сабзавот-мева дўкони очиш тараддудида юрибмиз. Булар ишларимизнинг бошланиши холос.

А. РАИМОВ: — Бизнинг цехимизни корхонадаги ишларнинг бошланиш жойи ёки калаванинг учи дейиш мумкин. Чунки бу ерда қабул қилинган пахта титилиб, тараб, сўнг пиликлаб йигирув цехига узатилади. Кейинги даврда қабул қилиб олаётган хом ашёмиз жуда сифатсиз бўлаяпти. Тўртинчи типдаги «149—Ф», «С—2602» навлар, бешинчи типдаги «Қизилравот», «108—Ф» нав толалари йўқ. Бундан ташқари пахта тозалаш заводида чигитни тозалаш жараёнида эзиб юборишади. Натижада унинг қобиғи пахтада қолиб кетади. Йигирилган ип ҳам сифатсиз чиқади.

Яна бир катта муаммомиз бор. Дастгоҳларимизга эҳтиёт қисмлар етишмайди. Агар фабрикада механика цехи қурилса, ҳар бир деталнинг заводдан олиб келинишини кутиб ўтирмай, шу ерда ясаш имконига эга бўлардик. Раҳбарларимиз бизнинг талабларимизни қондиришга тайёр, аммо маблағ етишмайди. Буни албатта енгил саноат министрлиги эътиборга олади, деган умиддамиз. Мана шу камчиликларга қарамай планларни ортиғи билан адо этяпмиз. Буюртмачиларга эҳтиёждаги маҳсулотлар ўз вақтида етказиб беряпти. Фабрикамизнинг мустақил корхона сифатида ажралиб чиққанидан хурсандмиз.

Суҳбатни Г. МАМБЕТОВА ёзиб олди.

ПАХТАКОР ҚУВОНЧИ

● ДЕҲҚОНННИНГ қувонганини кўп кўрганман. Лекин кузда чаноқларда очилган лўппи-лўппи пахтанинг файзи ўзгача. Буни пахта ўстирган одам тўла ҳис этади. Зеро, бу ҳосил йил бўйи тер тўкиб, машаққатли меҳнат ҳисобига етиштирилади. Айниқса, бу йилгиси ўтиб тушди. Бемаврид совуқ, мураккаб об-ҳаво миришкорларни анчагина бесаранжом қилди. Суяги пахтада қотган Эргаш ака бундан ҳам оғирроқ йилларни кўрган, аслида.

— Энг муҳими деҳқон ортиқча саросимага тушмасдан режани тўғри олиши керак, — дейди Эргаш Султонов. — Ана шунда мўлжалдаги ҳосилни олади.

Эргаш Султонов мана чорак асрдирки, Ўрта Чирчиқ районидаги Ким Пен Хва номли колхозда бригадага бошчилик қилмоқда. Мана шу йиллар давомида у бошлиқ коллектив ҳосилдорликни ошириб бормоқда. Чунончи 1988 йилда улар ҳар гектар ердан 40 центнердан хом ашё йиғиштириб олдилар. Ҳосилнинг асосий қисми юқори навларга сотилди.

— 1989 йилдан бошлаб колхозимизда барча коллективлар ижара пудрати асосида меҳнат қилмоқда. Ҳозир уларнинг сафи 20 тага етди. Шундан 11 таси бевосита пахта етиштиради, — дейди Э. Султонов. — Янги усул бизга маъқул бўлди. Ижара одамларнинг масъулиятини, ишга муносабатини ўзгартириб юборди. Мана, йиғим-теримни ҳам хотиржам, бир маромда давом эттираяпмиз. 66 гектар еримиз бор. Планимиз 26 центнер. Имкониятларимизни ҳисоблаб, ҳосилдорликни камида 40 центнерга етказиб, давлатга 250 тонна хом ашё топширмоқчимиз.

Ижарачилар ҳақиқатан ҳам барчага ўрнак кўрсатишмоқда. Мана, бир ҳафтадирки, йиллик планнинг 9—10 проценти миқдорида хом ашё тайёрланмоқда. Ота-бола механизаторлар Маҳамат ва Аҳмад Меҳриевлар ўз машиналарини тўла қувват билан ишлатиб хирмонга барака киритмоқдалар.

Бу йил бу бригада аъзолари ҳосил сифатини ошириш ва сарф-харажатни камайтириш юзасидан тадбирлар ишлаб чиқишган. Коллективнинг 30 нафар аъзоси бир ёқадан бош чиқариб баҳамжиҳат ҳаракат қилмоқда. Куни кеча колхоздан хабар келди. Эргаш Султонов бошлиқ ижарачилар йиллик план ҳисобига сўнгги тонналарни жўнатишмоқда.

М. ФАТТОҲОВ.

● **СУРАТДА:** (чапда) механизатор Маҳамат Меҳриев, пахта ташувчи трактор ҳайдовчиси Абдураҳим Мамадалиев ва ижара кооперативи етакчиси Эргаш Султонов.

Суратчи: А. МАЛЬЦЕВ.

ХУШХАБАР

РАЙОНДА БИРИНЧИ

БЎКА (Телефон орқали олинди). Райондан дастлабки хушхабар олинди. Ҳамза номли колхознинг Ўсар Пардаев бошчилик қилаётган бригадаси биринчи бўлиб ғалаба рапортига имзо чекди. Бригада деҳқонлари 68 гектар ернинг ҳар гектаридан 27,7 цент нердан хом ашё йиғиштириб олдилар. Қабул пунктларига 190 тоннадан зиёд пахта жўнатилди. Йиллик план 106 процентга бажарилди.

Марранинг барвақт эгалланишида йиғим-теримга бошидан пухта тайёргарлик кўрилганлиги катта роль ўйнади. Айниқса, механизаторлар дастлабки кунданоқ тўла қувват билан меҳнат қилдилар. Умумий ҳосилнинг 95 проценти машиналарда терилди. Душан Пардаев ва Омон Ҳамроев айни кунларда ҳам 8—9 тоннадан пахта термоқдалар.

Бу муваффақиятга Назира Суюнова, Норниҳол Исломова, Марҳамат Пардаева сингари кўпминг килограммчилар ҳам салмоқли ҳисса қўшди. Уларнинг ҳар бири хирмонга 1,5—2 тоннадан пахта тўкишди.

Бригада деҳқонлари теримни жадал давом эттиришмоқда. Улар ўз имкониятларини қайта ҳисоблаб чиқиб гектаридан яна 7 центнердан хом ашё йиғиштириб олишга аҳд қилишди.

МИКРОБИОЛОГЛАРНИНГ БУТУНИТТИФОҚ КОНФЕРЕНЦИЯСИ

Тошкентда Ўзбекистон ССР халқ хўжалик ютуқлари кўргазмасида очилган Бутуниттифоқ конференцияси «Ўсимликлар ва ҳайвонларнинг ўсишига ёрдам берадиган ёки унинг олдини оладиган микроорганизмлар» мавзусига бағишланди.

Конференция ишида Москва, Ленинград, мамлакатимизнинг бошқа илмий марказларидан келган 200 нафардан ортиқ етакчи олим қатнашмоқда.

Олимлар қишлоқ хўжалигида микроорганизмлардан кенг фойдаланишнинг, чиқиндиларни қайта ишлаш ва улардан саноатда фойдаланишнинг, атроф-муҳитни муҳофаза этишнинг долзарб муаммоларини муҳокама қиладилар. (ЎзТАГ).

КОСМИК ВАХТАДА

УЧИШНИ БОШҚАРИШ МАРКАЗИ, 3 октябрь. (ТАСС). Александр Викторенко ва Александр Серебров учувчи бошқарадиган «Мир» комплекси ичидаги ишларни давом эттирмоқдалар.

Бугун экипаж геофизик тадқиқотлар программасига биноан туркум экспериментларни бошлайди. Экспериментлардан мақсад ер атмосферасини бундан буён ҳам ўрганиш, унинг спектрал ва оптик хусусиятларини аниқлашдан иборат. Катэ-140 фотоаппарати, МКС-М ва «Спектр-256» спектрометрлари ёрдамида суратга олинмоқда.

Комплекснинг учиш трассаси бўйлаб радиацион вазиятга баҳо бериш учун ғоят аниқ ишлайдиган «Люлин» дозиметридан фойдаланиб, тадқиқотлар ўтказиш режалаштирилган. Кеча космонавтлар бир қанча медицина-биологик тадқиқотлар ўтказдилар, станция ичидаги системаларга белгиланган профилактика хизмати кўрсатиш билан шуғулландилар, сарфланаётган материалларни рўйхатга олдилар.

Тиббий назорат натижаларига кўра, Александр Викторенко ва Александр Серебровнинг саломатлиги яхши.

«Мир» орбитал илмий-тадқиқот комплексининг учиш нормал давом этмоқда.

• *Редакция пахта штабига Оққўрғон районидан хабар қилишди*

ЎРТАЧА 10 ТОННАДАН

● ВОТИНЦЕВ номли колхоз деҳқонлари пахта йиғим-теримини кун сайин қизитмоқдалар. Бу йил давлатга 3750 тонна хом ашё етказиб беришга аҳд қилган бу хўжалик аъзолари мавсум бошидан буён хўжаликлар ўртасидаги мусобақада пешқадамликни қўлдан бермай келаяпти. Ўтган куни колхозда йиллик планнинг 9,13 проценти миқдорида пахта тайёрланди. Мавсум бошидан буён план 60 процентга бажариб қўйилди.

Терим мавсумига пухта ҳозирлик кўрилганлиги, дала меҳнаткашларига зарур шарт-шароитлар яратилганлиги ишга барака киритмоқда. Колхозда, айниқса, машина ва механизмлардан самарали фойдаланилмоқда. Ўтган куни мавжуд 30 та терим агрегатининг барчаси далага олиб чиқилди. Уларнинг ҳар бирида ўртача 10 тоннадан ошириб, жами 316 тонна хом ашё териб олинди.

Очил Орзиқулов, Бозор Бойжигитов, Қайсар Қувондиқов, Ўрол Мухторов, Абулқосим Мирзаев сингари «дала гвардиячилари» ўз агрегатлари бункеридан 14—15 тоннадан пахта тўкиб хирмонга барака киритмоқдалар.

Куни кеча районда навбатдаги ўн кунликка якун ясалди. Бу сафар кўчма Қизил байроқ Вотинцев номли колхозга берилди. Илғорлар моддий рағбатлантирилди.

УЛАРНИНГ САФИ ОШМОҚДА

● ПАРДАХОЛ Убайдуллаева фақатгина «Озод» колхозида эмас, Оққўрғон районида ҳам кўпминг-килограммчилар ўртасидаги мусобақада барчага ўрнак бўлаяпти. Унинг мавсум бошидан буён уйган хирмони 4 тоннадан ошиб кетди. Пардахолга эргашиб меҳнат қилаётган Қўйсин Абдуллаева, Саҳобат Анорбоевалар ҳам беш кунда 750—800 килограммдан пахта тердилар.

Хўжаликда бу йил қўлда терилган хом ашёнинг ҳар килограммига 20 тийиндан ҳақ берилмоқда. Бундан ташқари колхоз правлениеси, партия, касаба союз ва комсомол ташкилоти дала меҳнаткашлари тўғрисида тинимсиз ғамхўрлик кўрсатмоқда. Шунинг учун ҳам хўжаликда теримга чиқаётганлар сафи ортиб бораяпти. Уй бекалари, пенсионерлар ҳам далага отланишди. Ҳозир ҳар куни пахтазорда 300 дан ортиқ одам меҳнат қилаяпти.

РАҒБАТ МЕҲНАТГА ЯРАША

● «ЛЕНИНОБОД» колхозида теримни ташкил этиш бўйича ишлаб чиқилган тадбирларда пахтакорларни моддий ва маънавий рағбатлантириб боришга алоҳида эътибор берилди. Механизаторлар, теримчилар ва пахта ташувчилар ўртасида мусобақа йўлга қўйилди. Унга ҳар беш кунда якун ясаб борилмоқда. Шуниси диққатга сазоворки, ўтган йилларда фақат биринчи, иккинчи ва учинчи ўринни эгаллаган кишилар рағбатлантирилган бўлса, бу йилги шартга кўра беш кунда 600 килограммдан ошиқ хом ашё терган кўпмингкилограммчиларга 15 сўмдан 25 сўмгача мукофот беришга қарор қилинди.

Бу усул ўзини тўла оқлаяпти. Ўтган беш кунликда 38 та теримчи мукофотланган бўлса, иккинчи беш кунлик якунига кўра 48 киши моддий рағбатлантирилди.

Ҳар куни хирмонга 140—150 килограммдан хом ашё тўкаётган Мадина Маликова, Сарсенгул Усмонова, Бузайнаб Алибоева, Шафоат Алимқулова сингари кўпмингкилограммчилар қаторасига икки марта мукофот олишди.

Хўжаликда машина терими ҳам қизитиб юборилди. Ҳар куни 24 та агрегат далага олиб чиқилмоқда. Ўтган куни уларнинг ўртача иш унуми 8,5 тоннани ташкил этди.

О. ТЎРАҚУЛОВ.

ОБУНА ДАВОМ ЭТАДИ

Ҳурматли газетхонлар! 1990 йил газета ва журналлари учун обуна қилиш муддати 1 ойга узайтирилиб, 31 октябргача давом этадиган бўлди. Келаси йил ҳам «Тошкент ҳақиқати» газетасини мунтазам олиб туришни истасангиз шу кунларда унга обуна бўлишни унутманг. Бунинг учун «Союзпечать» агентлигига ёки иш жойингиздаги, ўқув юрти ва турар-жойингиздаги жамоатчи матбуот тарқатувчиларга мурожаат қилсангиз бўлади. Улар сизни келаси йил матбуоти учун обуна қилиб қўйишади.

«Тошкент ҳақиқати»га обуна исталган муддат учун чекланмаган миқдорда қабул қилинади.

Газетанинг ОБУНА БАҲОСИ бир йилга — 7 сўм 68 тийин, олти ойга — 3 сўм 84 тийин.

● *Халқ депутатлари Тошкент область Советининг сессиясидан*

МАҚСАД—СОВЕТ ОРГАНЛАРИ ТУЗИЛИШИ ВА ИШИНИ ҚАЙТА ҚУРИШ

ИЛГАРИ хабар қилинганидек, халқ депутатлари Тошкент область Советининг сессияси бўлиб ўтди. Депутатлар область Совети ижроия комитетининг социал-иқтисодий программани бажариш ва қўл остидаги ташкилотлар ҳамда хизмат соҳалари структураси ва фаолиятини қайта қуриш юзасидан олиб бораётган ишларини муҳокама қилдилар. Қуйида сессия якунларига бағишланган ҳисобот билан танишасиз.

● ТАКРОР бўлса ҳам шуни таъкидлаш керакки, бутун мамлакат бўйлаб ўтказилаётган маҳаллий Советларнинг навбатдан ташқари сессияларига катта умид боғланган эди. Депутатлар ижрокомнинг ҳисобот давридаги фаолиятини территориядаги аҳволга қараб ҳар томонлама чуқур таҳлил этишлари, холис баҳолаб, тўғри хулоса чиқаришлари керак эди. Бугина эмас, маҳаллий ҳокимият органларининг бундан буён территорияни бошқара олиш-олмасликларини аниқлаш ва олдинда турган муҳим вазифаларни пухта режалаштириб олиш ҳам навбатдан ташқари сессияларда ҳал қилиниши лозим эди. Ижрокомнинг ҳисоботи юзасидан музокараларда қатнашган, шунингдек, сессия кун тартибидаги бошқа масалалар хусусида сўзга чиққанларнинг фикр-мулоҳазаларига қараб хулоса қилинадиган бўлса, область Советининг кўпгина депутатлари сессияга масъулиятни ҳис қилган ҳолда жиддий тайёргарлик билан келганлари шубҳасиздир. Бутун сессия давомида ижроком ва унинг бўлимлари, бошқармалари раҳбарларига кўплаб ёзма саволлар тушганлиги ҳам шу фикрни тасдиқлайди.

Умуман область Совети ижроия комитетининг ҳисобот даврида қандай ишлаганлиги областнинг экономикаси, социал аҳволи, халқнинг турмуш шароити масалаларига оид долзарб вазифаларни қай даражада ҳал этаётганлигини депутатларнинг сессия минбарига чиқиб айтган сўзларига қараб баҳолаш мумкин. Шу боисдан сўзга чиққан депутатларнинг нутқларидан парчалар келтирамиз.

Б. БЕЗНОСОВ,
Ўзбекистон металлургия заводининг цех бошлиғи:

● ИЖРОКОМНИНГ ҳисобот доклади тезисларида аввалги сессияларда қабул қилинган қарорларнинг ижроси хусусида лом-мим дейилмаган. Бунинг сабаби аҳволнинг ўнгланмаётгани бўлса керак. Айниқса, таъминот тобора издан чиқиб бораяпти. Бу ҳақда неча марта гапирилди, бонг урилди, қарорлар ёзилди. Лекин натижа йўқ.

Савдо системасида ярамас иллатлар авж олиб кетган. Талаб катта молларни магазинларда яшириб сотиш, база ва омборларда босиб қўйиш ҳоллари халқ контроли томонидан бир неча марта очиб ташланди. Бироқ бундай иллатларга нисбатан қандай чора кўрилганлигини халқ уёқда турсин, ҳатто биз, депутатлар ҳам билмаймиз. Таъминотдаги социал адолатсизликларга қарши қандай чоралар кўрилаётганлиги ва у қандай наф бераётганлиги мана шундай сессияларда рўй-рост айтилмаса, қаерда айтилади. Ҳамон бу ҳақда ҳисобот тезисларида лом-мим дейилмаган экан, биз, депутатлар демак, савдодаги қоидабузарликлар жазоланмай қоляпти, деган хулоса чиқаришга ҳақлимиз.

С. МАРИЧ,
Ғалаба район марказий касалхонаси бош врачининг ўринбосари:

● СЕССИЯЛАРДА айтилган гаплар бажарилмай, қабул қилинган қарорлар амалга ошмай қолиб кетаверса, гапиришнинг нима кераги бор. Чиноз посёлкасидаги социал-маданий аҳволнинг ночорлиги ҳақида, янглишмасам, ҳар сессияда гапирилади. Аҳоли учун энг оддий қулайликлар ҳам йўқ. Алам қиладиган жойи шуки, биз гапиришни қўймаймиз, аммо мутасадди раҳбарлар пинак бузишмайди. Қизиқ, бу посёлканинг эгаси ким ўзи?

Социал адолатни қарангки, Тошкент шаҳрида киши бошига икки килограммдан шакар-қанд тақсимланади. Бизнинг районда эса ярим килодан ҳам тўғри келмайди. Колбаса, сариёғ, қаймоқ ҳақида эса фақат орзу қилиш мумкин. Биз бундай маҳсулотларни умуман кўрмаймиз. Ҳозир бундай адолатсизлик болалар таъминотида ҳам яққол сезилмоқда. Айниқса, магазинлардаги аҳволни айтмайсизми. Ҳар куни истеъмол қилиниши керак бўлган озиқ-овқат турларини ҳам истаган пайтингизда топавермайсиз.

Мен бизнинг областимизда оналар ва болалар соғлиғини муҳофаза қилиш марказини тузиш вақти аллақачон келган деб ҳисоблайман. Лекин афсуски, бу ҳақда ҳеч кимнинг жиддий ўйлаб кўргиси келмаяпти.

А. РАҲМАТУЛЛАЕВ,
Чиноз район марказий касалхонасининг бош врачи:

● МЕН ҳисобот доклади тезисларида четлаб ўтилган муаммолар ҳақида гапирмоқчиман. Юқумли касалликлар, айниқса, экологик бузилишлар оқибатида кўпайиб кетган касалликларга қарши курашда биз мутахассисларга тайинли амалий ёрдам кўрсатилмаяпти. Бундай оммавий касалликларнинг келиб чиқишига сабаб бизнинг регионимизда ичимлик сув таъминоти муаммоси бир неча йилдан бери ҳал қилинмай келинаётганлигидир.

Маълумки, ҳозир иттифоқдан махсус юборилган врачлар группаси республикамиз область ва районларида ана шу касалликларга қарши иш олиб бормоқда. Аммо мен бизнинг республикамизга врачлар десантини эмас, балки Сув хўжалиги министрлигининг десантини юбориш керак эди, демоқчиман. Чунки экологиянинг бузилиши, касалликнинг кўпайишида шу ташкилот томонидан йўл қўйилган йирик хатоларнинг ҳам оқибати бор.

Хулоса шуки, бизда ичимлик сув таъминоти ҳал бўлмас экан, аҳоли соғлиғини муҳофаза қилишда олға силжиш бўлмайди.

Анчадан бери гапирилиб, аммо ҳал қилинмай келинаётган яна бир муаммо хусусида такрор гапиришга тўғри келади. Бизда медицина муассасаларининг моддий-техника базаси жуда ночор. Замонавий даволаш воситалари етишмаслигидан ташқари беморлар учун ҳам қулай шароитлар йўқ.

Ҳар битта машина учун бир кеча-кундузга 4—5 литр бензин ажратилади, холос. Бу нормада белгиланганидан бир неча баравар кам. Шундай аҳволда беморларга тез ёрдам ҳақида гап бўлиши мумкинми?

Э. ВЕЛЮЛАЕВА,
Оққўрғон районидаги «Оққўрғон» совхозининг ишчиси:

● ЭКОЛОГИК вазият энг кўп бузилган территория бизнинг районимиз бўлса керак. Мутахассисларнинг таъкидлашларига қараганда ғўзага ишлов бериш даврида шунчалик кўп заҳарли дори сарфланар эканки, у ҳар бир киши ҳисобига саккиз килограммдан тўғри келаркан. Бу нима деган гап? Ким тартибга солиши керак бу ишларни?

Бунинг устига мактаб, боғча ва ясли болаларини сут маҳсулотлари билан ёлчитиб таъминлашмайди. Аввало шуни айтиш керакки, давлат ихтиёридаги боғча-ясли билан колхозларга тегишли боғчалар таъминотида кескин фарқ бор. Нима учун шундай? Ахир болаларда нима гуноҳки, уларни икки табақага ажратсак.

Ҳамма гап шундаки, колхозларнинг боғча ва яслиларга берадиган сутлари давлат плани ҳисобига кирмайди. Ахир, болаларга бериладиган сут ҳам колхоз фермасидаги сигирлардан соғиб олинади-ку. Шундай экан, нима учун у планга кирмаслиги керак. Планлаштиришдаги бу жиддий хато тузатилмаса, боғча ва яслиларни сут маҳсулотлари билан таъминлашда ўзгариш бўлмайди.

О. АЪЗАМОВ,
Паркент районидаги Калинин номли совхоз директори:

● ҲИСОБОТ доклади тезисларида область бўйича авария ҳолатидаги жами мактаб 68 та эканлиги айтилади. Бундай мактаблар бизнинг районимизда ҳам кўп. Уларнинг ўрнига янгисини қуриш учун 400 минг сўм ажратилди. Лойиҳа-смета ҳужжатлари ҳам тузила бошланди. Кейин нима учундир бу маблағ 100 минг сўмга тушиб қолди. Ундан кейин эса ишнинг ўзи ҳам тўхтаб қолди. Сабабини билмаймиз. Балки бу буюртмачи бўлган область ижроия комитетининг капитал қурилиш бош бошқармасига аёндир.

Умуман бизда ҳамма соҳалардаги қурилишнинг бугунги аҳволи мутлақо қониқарсиз. Уйларни кўпчилик бўлиб ҳашар йўли билан қуриш бизнинг районимизга хос бўлган энг яхши анъаналардан бири эди. Лекин афсуски, бу хайрли анъана ҳам яхши наф бермаяпти. Сабаби — материаллар етишмайди. Бизда фақат биттагина қурилиш материаллари магазини бор. У кўпчиликнинг эҳтиёжини қондира олмайди, албатта. Бунинг устига ер участкаси ажратиш, ссуда пули беришни ҳам тартибга солиш керак.

Бир сўз билан айтганда 2000 йилгача ҳаммани уй-жой билан таъминлаш программасини бажариш ҳаракати жуда пала-партиш. Бу соҳадаги тадбирлар, чоралар шошма-шошарлик билан белгиланяпти. Дарвоқе, бизда планлаштиришнинг ўша эскича, хато усулидан ҳали тўла халос бўлингани йўқ. Мева, сабзавот, гўшт, сут етиштириш ҳамон юқоридан планлаштирилади. Жойлардаги аҳвол, имконият мутлақо ҳисобга олинмайди.

Юқоридан туриб кўрсатма бериш ўрнига регионимиздаги сув танқислигини тезроқ ҳал этишса фойдалироқ бўларди. Паркент канали ҳамма хўжаликларни таъминлай олмайди. Аммо сув бўлмаса боғ ва токзорлардан дуруст ҳосил олишга ҳам умид боғлаб бўлмайди.

А. КАШЧЕНКО,
Бўстонлиқ район Совети ижроия комитетининг раиси:

● ҲОЗИР хўжаликларимиз далаларда етиштирилган ҳосилни шартнома бўйича реализация қила олмаяптилар. Аҳвол шундай бўлгач, пландан ошиқча етиштирилган маҳсулотларни кимга, қандай қилиб сотиш ҳақида бош қотиришнинг ҳам кераги йўқ. Агар планлаштириш системаси ўзгармай қолаверса, кейинги йилларда ҳам худди шундай аҳвол юз бериши тайин.

Мендан аввалги нотиқлар сўз билан иш бирлиги масаласида ўринли гапиришди. Бу фикрларга қўшилган ҳолда сўздан амалий ишга ўтилмаётгани хусусида аниқ мисол келтирмоқчиман. Маълумки, область партия активининг август ойидаги йиғилиши атайлаб Бўстонлиқ районида ўтказилди. Республиканинг фахри ҳисобланмиш бу табиий гўзал зонада экологик вазият кейинги йилларда ачинарли аҳволга келиб қолганлиги учун шундай қилинди.

Ўша актив йиғилишида Ўзбекистон ССР Министрлар Советига Бўстонлиқни республиканинг курорт зонаси деб эълон қилиш тўғрисидаги таклифнома билан чиқишга қарор қилинган эди. Бироқ шундай хайрли иш ҳамон тўхтаб турибди. Умуман актив йиғилишида қабул қилинган қарорларнинг бирортаси бажарилаётгани йўқ.

ЭНДИ сессия пайтидаги вазият, уни олиб бориш тартиби, якун ва хулосалар юзасидан туғилган айрим мулоҳазалар хусусида фикр юритмоқчимиз. Биринчидан, сессия кун тартибидаги масалалар юзасидан музокараларда эндигина олти киши қатнашганда раислик қилувчи музокарани тўхтатиш ҳақида таклиф тушганлигини айтиб, масалани овозга қўйиб юборди. Шу ўринда депутатлар ҳам қатъийлик кўрсатишмади, лоқайдлик қилишди. Натижада музокара тўхтатилди. Бунинг бироз ноўрин бўлганлиги кейинчалик ижроком ҳамда унинг бўлим ва бошқармалари раҳбарларига берилган кўплаб саволларда, раислик қилувчига билдирилган эътирозларда яққол сезилди.

Иккинчидан, сессияни бирйўла икки тилда олиб бориш нотўғри эканлиги тобора яққол сезилмоқда. Раислик қилувчи бир жумлани икки тилда такрорлайди. Очиғини айтганда, бу тартибга сессиянинг бошларида бироз амал қилинадида, кейинчалик пала-партишлик бошланади, жумла икки тилда такрорланмай, гоҳ русча, гоҳ ўзбекча гапирилади. Бундай зўрма-зўраки тартиб кишиларнинг ғашига тегиб, нохуш кайфият уйғотади. Афтидан залда ўтирганларнинг 90 фоизи ўзбек тилини яхши тушунадиган бундай йиғилишларни фақат ўзбек тилида олиб бориш, қолган ўн фоиз иштирокчилар учун қулоққа тутиладиган аппаратлар орқали йўлакай таржима қилишни йўлга қўйиш пайти келди деб ҳисоблаймиз.

Аввалги сессияларнинг ҳаммасида депутатлар ижроком иши қониқарли баҳолансин, деган ягона таклифни айтардилар. Бошқа таклифлар бўлмасди. Лекин бу сафар уч хил таклиф киритилди: қониқарли, етарли эмас, қониқарсиз. Гарчи, пировардида овозга қўйилган пайтда ижроком иши қониқарли баҳо олган бўлса-да, унинг фаолиятидан қониқмаётган депутатлар ҳам борлигини ҳисобга олиш, бундан тегишли хулоса чиқариш керак. Депутатларнинг бундан буён мустақиллиги, холислиги, дадиллиги, ташаббускорлиги ошиб бориши табиий. Ижроком бундан чўчиш ўрнига, аксинча, уларнинг ташаббусини қўллаб-қувватлаши, ечими оғир кўчаётган муаммоларни ҳал этишда улардан самарали фойдаланиши керак.

А. ЙЎЛДОШЕВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

ПОЙТАХТДАГИ 25-ҳунар-техника билим юрти рақамли программ усулда бошқариладиган станоклар учун кўплаб мутахассислар тайёрлаб беради. Улар республикамиздаги деярли барча саноат корхоналарида меҳнат қиляптилар. Ушбу суратда билим юртини муваффақиятли битириб Тошкентнинг компрессор заводида ишлаб келаётган Геннадий Уральцевни кўриб турибсиз. У корхонада ўз касбини пухта ўзлаштирган малакали кадрлардан ҳисобланади.

Е. БОТИРОВ суратга олган.

МУДДАТЛАРИ ҚИСҚАРЯПТИ

ЯНГИЙЎЛ районидаги 8-хўжаликлараро механизациялашган кўчма колонна қурувчилари объектлардаги ишларни тобора тезлатмоқдалар. Қурилиш учун қулай бўлган ғанимат дамларни қўлдан бой бермасликка интилишяпти. Улар бу йил бош пудрат бўйича 4 миллион 60 минг сўмлик қурилиш-монтаж ишларини бажаришга аҳд қилган эдилар. Ҳозир қўлга киритилаётган ютуқлар коллектив аъзоларининг ўз ваъдалари устидан чиқишларини кўрсатиб турибди.

Колоннада иккита қурилиш участкаси, ўнга яқин бригада пудрат асосида иш юритиб, йил бошидан буён 1110 квадрат метр ҳажмдаги уй-жойларни фойдаланишга топширдилар.

Колонна қурувчилари айни кунларда «Ленинизм» колхозида қатор уй-жой бинолари ҳамда бошқа социал-маиший объектларни барпо этяптилар. Қурилиш-монтаж ишларида Абдунаби Иброҳимов бошлиқ бригада аъзолари пешқадамлик қилишмоқда. Улар райондаги Навоий номли совхозда 140 ўринли болалар боғчаси биноси қурилишида вақтдан ўзиб ишлашмоқда.

Бригаданинг ҳар бир ишчиси бир неча турдош касбни эгаллаган. Бу ишларни комплекс тарзда олиб бориш имконини беряпти. Объектларда ишсиз туриб қолиш ҳолларига чек қўйилди, қурилиш муддатлари қисқариб бормоқда.

ҚИШЛОҚ ҚУРИЛИШЛАРИДА

УЙ-ЖОЙ, МАКТАБ, ЗАВОД...

КОММУНИСТИК районидаги 12-хўжаликлараро механизациялашган кўчма колонна қурувчилари бунёдкорлик ишларини тезкорлик билан олиб бормоқдалар. Айниқса, уй-жой бинолари қурилишида ижобий натижалар қўлга киритилмоқда.

Бу йил колоннада қурилиш ҳажмининг 70 процентини уй-жой ташкил этади. Колоннанинг Янгибозор участкасида йил бошидан буён 3421 квадрат метр саҳнли турар-жойлар фойдаланишга топширилди. Бу уйлар «Ленинский путь», «Ўзбекистон», «Правда» ва «Политотдел» колхозлари ҳамда район маркази — Янгибозорда қад кўтарди.

Колоннанинг Паркент участкаси коллективи топшириқларни ошириб бажаришда бошқаларга намуна бўлмоқда. Қурувчилар йил бошидан буён 1615 квадратметр саҳнли уйларни қўлдан чиқаришди. Уларнинг кучи билан район марказида ҳар бири 16 та оилага мўлжалланган иккита кўпқаватли турар-жойлар ҳамда «Қуёш» посёлкасида қатор уйлар битказилди.

Бинокорлар район марказида 520 ўқувчига мўлжалланган янги мактаб биносини ўқув йили олдидан қуриб бердилар. Мактабнинг ўқув кабинетлари, спорт зали, ошхона ва дам олиш хоналари замонавий анжомлар ҳамда ўқув қуроллари билан тўла таъмин этилган. Ўқувчиларнинг пухта билим олишлари учун ҳамма қулайликлар бор.

Шунингдек, колонна қурувчилари Паркентда нон заводини қурдилар. Колоннанинг У. Собитов, Б. Йўлдошев, А. Ҳайитбоева, К. Ҳайдаровлар раҳбарлигидаги бригадалари коллективлари топшириқни бир ярим ҳиссадан бажаришга эришишмоқда.

А. ЖАББОРОВ.

● *Шахсий фикр*

ЎЗ ТИЛИНИНГ ҚАДРИН БИЛМАГАН...

Сўнгги йилларга келиб чиндан ҳам тил ва миллий масалалар анча чигаллашиб қолганлиги ҳеч кимга сир эмасди. Партиямиз бу масалаларга ойдинлик киритишга ўзи бел боғлади.

«Аввало биз, — деб айтди ўртоқ М. С. Горбачев, — яқинда миллий муносабатлар масалаларига бағишланиб ўтказилган КПСС Марказий Комитетининг Пленумида, — шунга асосланамизки, шубҳасиз, барча республикаларнинг туб аҳолиси ўз тилини давлат тили деб белгилашга, бошқача қилиб айтганда, уни сақлаб қолиш ва ривожлантириш учун ҳақиқий шарт-шароитларни яратишга тўла ҳақлидир. Бу фақат юридик масала эмас, ўртоқлар. Бу сиёсий масаладир. Чунки гап халқларимизнинг ўзларини қандай ҳис этишлари, уларнинг ўз миллий ўзига хослигини сақлаб қолишга ҳақли интилиши тўғрисида бормоқда».

Ҳақ гап. Ҳеч ким, ҳеч бир халқ фақат ўз тилининг қобиғига ўралиб қолиши мумкин эмас. Акс ҳолда узоққа бора олмайди. Демак, бу ўринда, ҳеч шубҳасиз, рус тилининг роли беқиёслигини ҳам тан оламиз. Лекин бу дегани рус тилига берилиб ўз тилини унутиш, ундан узоқлаб кетиш дегани эмас. Бу тил ҳамма учун, мулоқот учун, албатта, зарурдир. Шахсан бизнинг оилага келганда ҳам бу тилни ниҳоятда севамиз, қадрлаймиз, ўрганамиз. Қизим рус тили муаллимаси. Ўғлим ҳам бу тилни яхши эгаллаб олган. Ўзим ҳам зарур бўлганда шу тилда сўзлаб, фикримни тўлиқ тушунтира оламан. Рус миллатига мансуб дўстларим, ўртоқларим кўп. Яхши-ёмон кунларимда бирга бўлишади. Улар билан бемалол фикрлашиб, баҳслашаман. Иложи борича ҳурматларини ўрнига қўйишга ҳаракат қиламан. Лекин айтиб қўяй, ҳеч вақт бизнинг оиламизда «папуля», «мамуля», «дедуля» деган гаплар бўлмайди. Бунга йўл қўймаймиз ҳам. Ўз она тилимизда сўзлашамиз. Демоқчиманки, агар инсон, аввало, ўз тилини қадрламаса бошқа тиллар, хусусан рус тилини ҳам қадрламаган ва менсимаган бўлади!

Афсуски, мен яқинда область Советининг навбатдан ташқари ўн биринчи сессиясида нохуш воқеанинг гувоҳи бўлдим. Яшириб ўтиришнинг ҳожати йўқ. Авваллари бундай йиғилишлар бошидан охиригача фақат рус тилида ўтказиларди. Залда ўтирганларнинг аксарияти туб миллат аҳолисига мансуб-ку, улар масаланинг моҳиятини тўла тушуниб етадиларми ёки йўқми, бу билан ҳеч кимнинг иши бўлмасди.

Табиийки, ўзбек тилига давлат мақоми берилиши арафасида турганлигимиз учунми, назаримда одамлар кутиб ўтиришарди: қани, бу гал қандай ўтаркин, зора ўзбекча бўлса, мириқиб эшитардик, мунозарага киришардик, деб.

Область ижроия комитети раиси А. Йўлдошев ўзбек тилида чиройли ва мазмунли доклад қилдилар.

Бироқ, ҳисобот, мунозаралар бошланганида одамларнинг ҳафсаласи пир бўлди қолди. Улар барибир экан-да, эҳ аттанг, яна эски ҳаммом, эски тос-ку, деб ўйлашди. Ким уларни ўзга тилда гапиришга мажбур қилди? Нега ўз тилларида сўзлашмайдилар? Бундай шивир-шивирнинг сабаби бор эди.

Партия группаси мажлисида Чирчиқ шаҳар партия комитетининг биринчи котиби Д. Азизхўжаев шаҳар ва унга яқин атрофдаги экологик вазиятни яхшилаш юзасидан олиб борилаётган ишлар тўғрисидаги ҳисоботини русча баён қилди.

Орджоникидзе район партия комитетининг биринчи секретари Г. Миразимова, область уй-жой-коммунал хўжалиги ишлаб чиқариш бошқармасининг бошлиғи Ҳ. Аҳмедов, савдо бошқармаси бошлиғи А. Холибоевлар ҳам ҳамюрт, ҳамкасбларига ўз фикр-мулоҳазаларини ўз она тилларида тушунтириб берсалар бўларди, негадир буни ўзларига эп кўрмадилар.

Ўйланиб қоласан, киши. Ахир мен раҳбарлик лавозимларида ишлаётган жуда кўп рус биродарларимиз билан мулоқотда бўлганман. Уларни яхши биламан. Одамохунликлари, самимийликларига тасаннолар айтаман. Биз Ўзбекистонда яшаб, шу юртнинг сувини ичяпмиз, ўзбек тилини билишга бурчлимиз-да! Қарс икки қўлдан чиқади, дейдилар-ку. Ўзбек биродарларимиз бизнинг тилимизни билишади, ҳурмат қилишади. Хўш, нега биз бу ҳурматга ҳурмат билан жавоб бермаслигимиз керак!

Узоққа бормайлик, обкомнинг собиқ иккинчи котиби Ринад Александрович Поповни яхши биламиз. У киши доимо бизлар билан мулоқотда мумкин қадар ўзбекча сўзлашишга ҳаракат қиларди. Баъзан ҳижолат бўлиб, русча жавоб қайтармоқчи бўлсак, койиб ташларди. «Нега мени бу тилни ўрганиш имкониятидан маҳрум қиласиз» деб эътироз билдирарди.

Мажлисларни ҳам ўз билганича ўзбекча олиб боришга ҳаракат қиларди.

Нафсиламбрини айтганда, у раҳбар. Ҳамма вақт ўзбекча сўзлашиши шарт эмас. Сиз нима дейсиз, азизлар?!

Ўзбек бўлмаган ўртоқ ўзбек тилида сўзлашиш зарурлигини ўйлаганида қандай мақсадни кўзда тутади? Эҳтимол у қаршисида туриб унга мурожаат қилаётган одамнинг нималар деяётганини, фикри, мулоҳазаларини тўла-тўкис англаб олишни истаса керак. Бошқача бўлиши мумкин эмас!

Аксинча, эҳтиёж сезилмаганида, туб миллат кўпчиликни ташкил этган йиғинларда ҳам русча гаплашишни одат қилиб олганлар нимани ўйлашаркин?! Эҳтимол улар бу билан рус тилига бўлган садоқатларини намойиш қилишмоқчи бўлишар. Мени кечирасизлар-у, рус биродарларимиз бундай «садоқат»дан ғижиниб, эҳ оғайни, ўзингга енг бўлолмасанг, қандай қилиб бировга эн бўласан, деб айтишлари ажаб эмас!

Иккинчидан, наҳотки улар кўп йиллар давомида тилимизни менсимай келганлигимиз туфайли маданий-маърифий ҳаётда қанчадан-қанча имкониятлар бой берилганлигини билишмаса? Камтарлик бўлмаса ҳам айтай, ўзим асли тарих ўқитувчиси, халқ маорифи аълочисиман. Шунинг учун ҳам бизда бу соҳада аҳвол нақадар ночорлигини бутун вужудим билан ҳис этаман. Тўғрида, не-не тарихий обидалар, ёдгорлик илмлари бизни ким, қачон таҳлил этади, халқ қачон баҳра олади, келгуси авлодларни хабардор қилишармикан, деб кутиб турибди-ку! Ёки улар ўтмишимизни билишни, тан олишни истамайдиларми? Мен бунга ишонмайман. Назаримда, бир вақтлари «рус тилини билмасанг нонинг бутун бўлмайди», «яхшироқ яшаб, яхшироқ ишга жойлашишни истасанг рус қизига уйлан» деб айтиладиган гапларнинг вақти ўтди, Янгича мазмун касб этди. Энди ўз тилингни, маданиятингни чуқур ўрганиш орқалигина рус тилига бўлган садоқатингни намойиш эт, деб айтиш керак.

Гап ўрни келганида Тиллар тўғрисидаги қонун лойиҳасининг муҳокама жараёни ҳақидаги фикримни, мулоҳазамни ҳам айтмоқчиман. Лойиҳанинг кириш қисмида ўзбек тилига давлат мақоми берилади, деб қисқа жумлада айтилган. Бас шундай экан, бу лойиҳа ҳақида асосан ўзбеклар фикр билдириши керак эди-да.

Мен кўп кутдим. Районимизга олимлар, мутахассислар келишиб, халқ билан юзма-юз, бақамти бўлиб, лойиҳа ҳақида мулоқот қилишларини истардим. Йўқ, улар келишмади, ўзларини ташқарида олиб юришди, халқ ичига киришмади. Афсуски, деҳқонларнинг дарди-ҳасрати етарли. Бу қанақаси, деб айтишади улар. Шаҳарга озиб-ёзиб тушиб қолсак, у ёки бу магазинга кириб, у-бу нарсани ўз тилимизда сўраб ололмаймиз-ку! Қонун халққа ён босиши керак. Акс ҳолда унинг кераги йўқ.

Лекин, ўзбек бўлмаган айрим ўртоқлар эса халқ номидан гапириб, ўзларини ватанпарвар қилиб кўрсатишмоқчи бўлишади. Ватанпарварлик ўзи нима? Менимча, ўз киндик қони тўкилган ернинг обод бўлиши, яшнаши учун ҳисса қўшган, жуда бўлмаса, бир туп дарахт экиб кўкартирган, эл учун фойдали иш билан машғул бўлган ва бу мақсад йўлида қийинчиликлардан чўчимайдиган одамнигина ватанпарвар дейиш мумкин!

Қани, ўзингиз айтинг, ўз киндик қони тўкилган ерининг қадрига етмайдиган, енгилроқ ҳаёт кечиришни кўзлаб, у шаҳардан бу шаҳарга кўчиб юрадиганларни қандай қилиб ватанпарвар дейиш мумкин!

Кишига алам қиладиган ери шундаки, ана шундайлар ҳам лойиҳа ҳақида фикр юритиб, тил ҳақида панду-насиҳат, ваъзхонлик қилмоқчи бўлдилар.

Лекин барибир халқ, омма, мутлақ кўпчилик ўз фикрини дадил ва қатъий қилиб айтди.

Эрта-индин ўзбек тилига давлатлат мақоми берилади. Энди ҳамма гап унинг ҳаётга қандай жорий этилишидадир. Бу эса яна сизга, бизга боғлиқ.

Рустам АКБАРОВ,
Тошкент районидаги Карл Маркс номли колхоз раиси, область Совети депутати.

● *Тарихий ҳикоя* ●

СЎНГГИ

«Олдинда — ажал денгизи, орқада эса ҳалокатли қилич турар эди».
(XIII аср ёзишмаларидан)

618 ҳижрий шаввол ойининг еттинчи куни[1]. Кўк юзи шишадек мусаффо бўлишига қарамай эсаётган кучсиз шабада киши баданига ҳузур бағишламас, аксинча, ундан қиш нафаси келарди. Осмонда ўқтин-ўқтин паға булутлар карвони сузиб ўтарди. Жалолиддин Нилоб гузаридаги[2] бир тепалик устида чор атрофга назар ташлаганича лаблари пичирлаб нималарнидир чамаларди. Тагидаги оқ арғумоқ тоқатсиз ўйноқлаб, ўзини у ён — бу ёнга ташлаб пишқирар, жанг майдонини қўмсагандек хўжасининг қўлида маҳкам тутган юганни юлқиб тортар эди. Олислардан одамларнинг ҳайқириқлари, отларнинг дупур-дупури-ю мунгли кишнашлари қулоққа чалинарди.

Кўп ўтмай унинг рўпарасида кўпикка ботган отида чопар пайдо бўлди.

— Ол... Оламлаполанпаноҳ, ёв қўшинлари яқинлашмоқда! — деди-ю чопар мажолсиз бир томонга қийшайиб гурсиллаб ерга йиқилди ва бошқа бир оғиз ҳам сўз айтмай жон узди. Унинг қаттиқ яраланган боши ҳамда елкасидан ҳануз қон сизиб турарди. Тезда икки навкар ерда узала ётган чопарни кўтариб бир четга олиб кетишди. Жалолиддин вазият тобора оғирлашаётганини ҳис этди.

Шу пайт важоҳатли саркарда Темур Малик от чоптириб келди-да Жалолиддинга деди:

— Душман боронғири[3] довонга силжимоқда. Жувонғири[4] гузарнинг юқорисига ўрлаяпти. Вазият ниҳоятда қалтис, аъло ҳазратлари!

— Ҳа, буни сезиб турибман...

— Хўш? — Темур Малик ўтли кўзларини Жалолиддиндан узмай қараб турарди. Унинг кўзлари қасоскорона чақнарди.

— Айғоқчилар келтираётган хабарларга кўра, Чингизхон ёғийлари бизнинг қўшинлардан олти ҳисса кўп эмиш, — деди Жалолиддин бамайлихотир.

— Демак...

— Душман билан юзма-юз бўлишдан ўзга чорамиз йўқ! — кескин сўзини тугатди султон.

Бу орада Жалолиддиннинг чақириғига биноан лашкарбошилар Аминалмулк, Музаффар Малик ва Ихтиёриддин Хорпуштлар ҳам етиб келишди. Жалолиддин ихтиёрида қолган жами қирқ мингдан зиёдроқ лашкарини яна бир бор қисмларга бўлиб қайта тузиб чиқди-да, уларга зудлик билан тоғу қирлардаги, гузардаги дарахтлардан кўпроқ кесиб келиб душман йўлига кучли ғов солишга, довондаги кўприкни бузиб, у ерда ёвни имкони борича тутиб туришни амр этди.

...Кеч тушди. Атрофга тун қора чодирини ёя бошлади. Ёмғирдан кейин ювингандай янги ой ўроғи осмоннинг ғарб томонида қиличдай ярқираб турарди. Жалолиддин аввалига қўшинларининг душманникидан анчагина озлигини ҳисобга олиб, жанг қилмай таваккалига Ҳинд дарёсини кечиб ўтмоқчи ҳам бўлди. Бироқ дарёдан бу ерларда осонликча ўтиб бўлмасди, чунки сал наридан нишаблик бошланиб, сув асовланиб ҳайқириб оқарди. Лашкарларни омон сақлаб қолиш эса ғоят зарур эди. «Оқимнинг юқорироқ қисмидан уриниб кўриш керак», дилидан ўтказди соҳибқирон, ўзга чора йўқлигини чуқур ҳис этиб. «Бу вазифани тадбиркор мингбоши паҳлавон Бадриддинга топшираман, у бир чорасини топади».

Дарё бўйида иш қизигандан-қизирди. Дарахтлар кетма-кет йиқитилиб катта-катта соллар ясала бошланди. Дарё лабига келган навкарлардан бири сувга қараганча:

— Вой-бў-ўй, бунга қаранглар: «Ўт билан сув — тилсиз ёв» дейдилар. Мана ўзининг ёв эканлигини шундоқ кўрсатиб турибди.

— Ҳақиқатан ҳам жуда важоҳати ёмон-ку! — деди унинг гапини қувватлаб ҳозиргина унинг ёнига етиб келган иккинчи навкар. Аста-секин бошқалар ҳам бу ерга келиб, қутуриб оқаётган дарёни томоша қила бошлашди.

— Худди аждаҳонинг ўзи-я! Ҳар қанча мустаҳкам бўлмасин, солларимиз бу сувда писта пўчоғидай бўлиб қолмасмикин, бек жаноблари? — деди ишларга бошқош бўлиб турган юзбоши Маҳмудбий нигоҳини дарёдан олмай қараб турган мингбошига.

— Бўлмаса нима қил дейсан? — зарда билан жавоб қайтарди мингбоши. — Қайиқ ва солларни бу ердан бошқа қаердан туширайлик?! Хоҳласанг, бор, ўша сассиқ мўғул ҳоқонидан: «Ҳой мурдор чол, дарёнинг саёз еридан хотиржам кесиб ўтиб олгунимизгача жим тура тур!» деб сўраб кела қол.

Ҳамма «гурр» кулиб юборди.

— Бир айтдим-қўйдим-да, яна ўзлари биладилар, бек жаноблари! — деди ҳижолатдан қизариб Маҳмудбий.

— Ҳозир бундай гапларнинг ўрни эмас, хумпар! — жиддий оҳангда деди мингбоши. Сўнг бир оз юмшаб қўшиб қўйди:

— Буйруқ! Султонимиз Жалолиддин Мангуберди олий ҳазратларининг буйруқлари шундай!.. — Паҳлавон Бадриддин бир лаҳза жимиб қолди, кейин овозини баландлатиб деди: — Буйруқни бажармоқ даркор! Уриниб кўрайлик, бўлмаса, у ёғини яна кўрурмиз, ота ули!

Ҳамма яна ишга киришиб кетди. Ҳаво айниб, изғирин турди. Бу пайтда тўртта сол билан иккита қайиқ тайёр бўлганди. Уларга навкарлардан бир неча ўн нафари жойлаштирилиб, бирин-кетин сувга туширилди. Худди шуни кутиб тургандек шиддатли оқим ҳаммасини шитоб билан олиб жўнади. Даҳшатли тўлқинлар елкасида қайиқ ва соллар мисоли чўпдек ўйнаб борарди. Хиёл ўтмай оқим уларни дуч келган қоятошларга, қирғоқдаги ҳарсангларга келтириб уриб парча-парча қилиб ташлади. Соллардаги, қайиқлардаги йўл бошқарувчилар-у навкарлар битта қолмай ғарқ бўлишди...

* * *

ЖАЛОЛИДДИН душман билан жанг қилишга қарор қилди. У бир неча кун мобайнида Нилоб гузари атрофида урушга тайёргарлик кўрди, ҳандақлар қаздирди, мудофаа чизиғини мустаҳкамлади.

Чингизхон бошчилигидаги мўғуллар қўшини жанубишарқ томондан мўр-малахдай ёпирилиб келарди. Қор учқунлари бир-бирига қўшилиб катталашгани каби бусиз ҳам саноғига етиб бўлмайдиган аскарлари тобора ортиб борар, бир томондан совуқ ҳам забтига олмоқда эди.

Жалолиддин ўз лашкарларини ўқ-ёй шаклида жангга ҳозирлади. Кумушдек ялтираб оқаётган Ҳинд дарёси гўё ёйнинг танобига ўхшарди. Тонг ёришиши билан душман томонда кўс ноғораларнинг гумбир-гумбир садолари янгради. Биринчи бўлиб мўғул қўшинлари жанг бошладилар. Лекин уларни Жалолиддиннинг олдинги сафдаги қисмлари ёқ улоқтириб ташладилар. Бу ватан ҳимоясига отланган фидойи жангчилар руҳини кўтариб юборди. Душман янги куч билан ҳужумга ўтди. Яна қасоскорларнинг метиндай қаршилигига дуч келиб, парокан бўлиб кетди. Бу ҳол бир неча бор такрорлангач, душман тоб ташлаб юборди, энди ҳужум қилиш у ёқда турсин, қаршилик кўрсатишга ҳам кўзи етмай қолди. Жалолиддин Парвон остоналарида қўллаган жанг услубини бу ерда ҳам ишга солди. Душман жангчилари аста-секин чекинишга мажбур бўлишди. Лекин Жалолиддин аскарлари уларни таъқиб этмай, бир жойда қимир этмай тураверидилар.

Душманнинг ишонган зарбдор кучлари билан бўлган бу мислсиз муҳораба сурункасига етти кун давом этди. Саккизинчи куни Жалолиддин аҳволнинг ниҳоятда танглигини назарда тутиб, боронғирни тажрибали ва довюрак лашкарбоши Темур Маликка, жувонғирни фидойи Аминалмулкка топширди, манглай қўмондонлигини эса ҳар вақтдагидек ўзи бошқарди. У жангчиларига қарата баланд ва жанговар овозда хитоб қилди:

1. 1221 йилнинг 24 ноябри.
2. Афғонистоннинг Ҳиндистонга чегарадош ери.
3-4 Ўнг ва сўл қанот демакдир.

АҚЛЛИ МАШИНАЛАР ИЛМГА ЎРГАТАДИ

ҲИСОБЛАШ ТЕХНИКАСИ КАБИНЕТИ ИШИНИ ТАШКИЛ ЭТИШ ЮЗАСИДАН МАСЛАҲАТЛАР

Мамлакатимизда кўлами тобора ортиб бораётган қайта қуриш жараёни жамиятимизнинг барча жабҳаларида ўзининг таъсирини кўрсатмоқда. «Информатика ва ҳисоблаш техникаси асослари» предметини ўрта мактабларда ўқитиш ҳақидаги илк қарор ҳам давр талаби билан мос келди. Шуни айтиш кераккки, мазкур фанни ўрганиш бошланган пайтда кўпчилик яқин йиллар ичида мактаблар компьютерлар билан таъминланишига ишончсизлик билан қараган эди. Ҳайрият, бу гумонлар ҳозирги кунда ўринсиз бўлиб қолди. Пойтахтда мактабларни компьютерлаш ниҳоясига етди. Энди гап улардан қандай фойдаланишда қолган. Шу муносабат билан баъзи мулоҳазаларимизни айтмоқчимиз.

Ҳар бир информатика хонасида ўқувчиларга мўлжаллаб ўнта ва ўқитувчига ажратилган битта машина ўрнатилган. Бу аппаратларнинг умумий қиймати қирқ минг сўмдан кўпроқни ташкил этади. Демак, ҳисоблаш техникасидан фойдаланишда ниҳоятда эҳтиёткорлик керак. Бу машиналар чангдан, қуёш нуридан ярақсизланиб қолмасликлари учун кабинет деразаларига қора парда тутган маъқул.

Машиналар сони ўн биттадан ошмагани учун бир синфдаги боланинг қолган қисми нима билан шуғулланади, деган муаммо ҳам кўндаланг бўляпти. Мактаб маъмурияти бу борада жиддий изланиши керак. Шунга эришиш лозимки, бўш қолган ўқувчилар албатта бирон бир фойдали машғулот билан шуғуллинишсин. Кейинги пайтларда дисплей олдида 45 минут ўтириш соғлиққа зиён етказиши мумкин деган хавотирли фикрлар ҳам пайдо бўлди. Бу унчалик асосли бўлмаса-да, педагог ҳар бир болани 25-30 минут амалий машғулотга жалб этишни тавсия этамиз. Шу тарзда ўқувчиларни зўриқишдан ҳоли этиш мумкин.

• *Мактаб ислоҳоти — амалда* •

Компьютер саводхонлигига ўтиш — бу партия талаби, давлат талаби. Шундай экан, ана шу таълимни жадаллаштириш учун қўшимча тўгараклар, факультатив машғулотлар ўтказиш борасида жон куйдириш керак. Зероки, компьютерлаштирилган синфда фақат физика, химия предметлари билан боғлиқ лаборатория ишлари ўтказибгина қолмай, чет тили, рус тили предметларини ҳам чуқур ўргатиш мумкин бўлади.

Машиналар ўрнатилган синф учун алоҳида лаборант лавозими талаб этилади. Афсуски, ҳозирча бундай ходим йўқ. Ўйлаймизки, халқ таълими комитети бу масалани тезда ҳал этиб беради.

Гап ўқув жараёнига кириб келаётган янгилик ҳақида борар экан, энг майда-чуйда ҳолатлар ҳам эътибордан четда қолмаслиги керак. Ҳар бир дисплейга юмшоқ материалдан ғилоф тикиш мақсадга мувофиқдир. Ажратилган кабинет эса энг зарурий санитария нормаларига жавоб бериши лозим. Машиналарга астойдил меҳр қўйган мактабларда ўқувчилар билан тез-тез суҳбатлар уюштириб турилибди.

Шуни ҳам таъкидламоқчи эдикки, синф хонасининг ягоналиги ва ўқитувчиларнинг танқислиги компьютер дарсларини ташкил этишни мураккаблаштирмоқда. Синфнинг ярми амалий машғулот ўтаётган даврда, қолган ярми нима иш билан банд бўлишни билмаяпти. Бизнингча дарс жадвалида информатика амалий машғулотларини жойлаштириш учун мактаб педагогика совети билан келишиб, чет тили, рус тили, жисмоний тарбия дарслари билан бир соатда қўйилиши керак. Чунки юқоридаги дарс шундай ҳам икки гуруҳга бўлиб ўқитилади. Бу тарзда бўш қолганлар бўлмайди. Группалар алмашиб шуғулланаверадилар.

Биз компьютер машиналарига эътибор республикамизда кескин ортганлигини яна бир бор таъкидлаган ҳолда, ана шу интилишни сусайтирмасликни, балки, имкони борича, информатика билимини ёшларга сингдириш учун шарт-шароитлар яратиб беришни халқ маорифчиларидан қатъий илтимос қилмоқчимиз. Зероки, СССР халқ таълими давлат комитети раиси Г. А. Ягодин ҳам Ўзбекистонда, айниқса, Тошкентда компьютер машиналардан унумли фойдаланилаётганлигини таъкидлади. Ана шу эътиборни бўшаштирмаслигимиз, шунга муносиб иш юритишимиз талаб этилади.

Т. АЗЛАРОВ,

Ўзбекистон ССР халқ маорифи аълочиси, Тошкент шаҳар Октябрь районидаги 40-мактабнинг методист-ўқитувчиси.

Б. КАРИМОВ,

Тошкент шаҳар Чилонзор районидаги 138-мактабнинг математика ва информатика ўқитувчиси.

Миш-мишлар ва ҳақиқат

СССР ички ишлар министрлигидаги брифингларнинг бутун тарихи давомида бугун биринчи марта ажнабий фуқароларнинг СССРда қилган жиноятлари ва уларга қарши қилинган жиноятлар мавзуи кўтарилди.

Кейинги вақтларда Ғарбдаги оммавий ахборот воситаларида қуйидаги мазмундаги хабарлар пайдо бўлаётганлиги айтиб ўтилди: ажнабий фуқароларга Совет Иттифоқига бориш тавсия қилинмас эмиш, чунки у ер хавфли эмиш, совет ҳуқуқ-тартибот органлари эса тузукроқ ҳимояни таъминлай олмас эмишлар.

Бизнинг мамлакатимизда жиноятчилик соҳасидаги вазият ҳақиқатан ҳам мураккаб. Бироқ ажнабий фуқароларга келганда, бу вазиятни бўрттириб юбормаслик керак. Ҳар ҳолда бирмунча муаммолар бор. Йилнинг биринчи ярмида хорижийларга нисбатан СССРда 2,124 та жиноят содир қилинди (аввалги йилга нисбатан 1,8 фоиз кўп). Ўғирлаш, талаш, босқинчилик қилиш кўпайди, қотиллик камайиб, бултур йилнинг биринчи ярмидаги 6 тадан бу йил 4 тага тушди. Асосан чет эл пулини, буюмларини сотиб олиш мақсадида ажнабийларга хиралик қилаётган кишилар ва фоҳишалар жиноят йўлига кирмоқдалар. Жиноятларнинг тахминан 60 фоизи олди-сотди пайтида қилинмоқда. Кейинги икки ой ичида Москва шаҳри ва областида ажнабий фуқароларни 37 марта талаган тўртта уюшган группа зарарсизлантирилди.

Ажнабийларнинг ўзлари ҳам шубҳали алоқалардан ҳазар қилмаётганликларини айтмоқ керак. Олибсотарлар, валютачилар, чайқовчилар, фоҳишаларнинг таклифи камдан-кам рад этилади. Масалан, Сочида ҳар уч жиноятнинг бири белгиланган тартибга хилоф равишда мол сотган ажнабий сайёҳларга нисбатан содир бўлган. Меҳмонларимиз мезбон мамлакатнинг жиноят қонунларига ҳамиша ҳам дуруст риоя қилмаяптилар. Бултур Совет Иттифоқидаги божхоналардан фақат биттасида ажнабийлардан 1 тоннага яқин осетр балиғининг тухуми топиб олинди. Бу маҳсулот жаҳон бозоридаги нархда қарийб 350 минг доллар туради. Рус осори атиқалари, санъати буюмларига, айниқса санамларига ҳам «қизиқиш» катта. Виборг божхонасида СССРдан чиқиб кетаётган Финляндия фуқаросидан 11 минг 200 сўм турадиган 13 та расм, шу мамлакатнинг бошқа икки фуқаросидан эса 134 минг сўмлик расм топиб олинди.

СССР ички ишлар министрлиги жиноят қидирув бош бошқармасида ажнабий фуқароларга нисбатан қилинадиган жиноятларнинг олдини олиш ва уларни фош этишга ихтисослашаётган бўлим тузилди. Пойтахт шаҳарларида, курорт ва порт шаҳарларида ҳам шундай бўлимлар тузилмоқда. Жиноятларни очиш ва хорижий меҳмонларнинг бузилган ҳуқуқларини тиклашни СССР ички ишлар министрлиги назорат қилиб турибди. Хорижий киши сотиш учун келтирган буюмини топшириб, унинг сотилишини кутмай пулини олиши мумкин бўлган савдо пунктини ташкил этиш масаласи кўриб чиқилмоқда.

Бу соҳада тартиб ўрнатиш учун амалдаги қонунларни такомиллаштириш зарурлиги брифингда уқтириб ўтилди. Ҳозирча бу қонунлар фоҳишалар ва чайқовчиларнинг, олибсотарлар ва валютачиларнинг бемалол яшайверишларига имкон бериб турибди.

Н. ДЕМИДОВ.

ТАСС мухбири.

ТЮМЕНЛИК МОТОРСОЗЛАР ТУҲФАСИ

● Тюмень моторсозлар бирлашмаси инженерлари группаси қишлоқ хўжалиги машинасозлиги корхоналари узоқ йиллар давомида бажармаган иш — жажжи трактор ишлаб чиқаришни йўлга қўйдилар.

Бари оддий ҳазилдан бошланди. Завод қошидаги от спорти мактаби тренерлари ҳазил аралаш ошхонадаги юмушларни енгиллатиб беришни илтимос қилишди. Конструкторлардан В. Глухов, В. Грацианов ва В. Чернопазов бу илтимосга жиддий қарашди-ю, тракторнинг дастлабки варианти дунёга келди. Илк қарашда ўйинчоққа ўхшаб кўринувчи бу машина цех ичидаги юкларни ташишда жуда қўл келади — ҳар қандай тор йўлакдан ҳам ўтиб кетаверади, ноқулай йўлларда бемалол қайрила олади. Ҳайдовчига қулай бўлиши учун юк платформасини олд томонга жойлаштиришди. Шундан сўнг мазкур машинани деҳқоннинг беминнат ёрдамчисига айлантириш фикри туғилди. Ахир бундай трактор шахсий томорқада ҳам, ижарага олинган далада ҳам деҳқон учун жуда зарур-да!

«Кичкинтой»нинг барча ғилдираклари етакчи. Мабодо уларга занжирли эрх ўралса, у нотекис йўл бўйлаб, уч центнер юкни бемалол таший олади. Жажжи тракторнинг ҳаракат тезлиги тўрт хил: у 2, 4, 6, 8 километр-соат тезлик билан ҳаракатланади.

Бу янги техникани ишлаб чиқариш учун моторсозлар махсус янги корпус ҳам бунёд этишди.

ТАСС фотомухбирининг ушбу суратида синовдан ўтаётган жажжи тракторни кўриб турибсиз.

У. ҲИКМАТОВ.

ИШЧИЛАРГА ҚУЛАЙ БЎЛАДИ

✦ ТОШКЕНТДАГИ «Средазэлектроаппарат» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасининг ётоқхоналаридан биридаги ишчилар биринчи бўлиб ёқимли совға оладилар. Бирлашманинг илмий-тадқиқот маркази Златоустдаги машинасозлик заводи билан ҳамкорликда программа билан бошқариладиган рўзғор электр плиталарини ишлаб чиқаришга киришди. Тўртта конфорка баб-баравар 8 киловатт кучланиш билан ишлайди. Яқин беш йил ичида плиталарни биргаликда ишлаб чиқаришни йилига 250 мингтага етказиш мўлжалланмоқда.

(ЎзТАГ).

АЛАНГА

— Баракалла азаматлар! Сизлар қаҳрамонона жанг қилдингиз! Сиз ватаннинг муносиб фарзандлари эканлигингизни кўрсатдингиз! Озодлик учун курашга астойдил бел боғлаган сиздай шунқорларни эл-юрт асло унутмағай. Хўрланиб яшашдан кўра номусли ўлим аъло! Қани, биродарлар, ҳужумга олға!

Шундай дея олтин дастали олмос шамширини қинидан суғурдида, боши узра баланд кўтарганча наъра тортиб майдонга от солди. Душман кучлари Хоразмшоҳ қўшинига уч тарафдан яқинлаша бошлади. Улар дарё бўйига етиб келиб, ҳар бири ярим доира шаклида, худди бир-бирига рўбарў қилинган икки камон сингари бўлиб тўхтадилар.

Чингизхон саркардалари Унар Гулужу ва Гугус Гулужуларни туманлари[5] билан султон Жалолиддинни дарё томондан исканжага олиш учун йўллаган. Ўзи эса аъёнлари ҳамда бир неча турғовутлари[6] қуршовида одамлар қони қандай тўкилишини ва уларнинг қандай тезлик билан жон беришларини томоша қилиш учун бир тепалик устига чиқиб кузатиб турарди.

Сўнгги Хоразмшоҳ етти кунлик жанг давомида ўн мингдан зиёд кишисини йўқотди. Омон қолган жасур йигитлардан иборат бор-йўғи ўттиз минга яқин отлиқ қўшини билан катта душманга қарши ҳал этувчи жангга кирди. Бу савалашув уч кун давом этди. Гоҳ душманнинг қўли баланд келса, гоҳ Жалолиддин устунлик қиларди. Унинг шу пайтгача мўғулларга қарши олиб борган уруши-ю, бу ердаги жангнинг ўзи бир бўлди. Қип-қизил қондай дарё юзи олов саҳросидек кўринарди. Икки қўшин бир-бирлари билан аралаш-қуралаш бўлиб кетди. Қўшинлар орасида зарҳал совут, бошига туғдай ҳилпираб турувчи укпарли дубулға кийган Жалолиддиннинг алп қомати баралла кўриниб турарди. У оқ тулпори устида гоҳ ўнг, гоҳ сўл тарафга жаҳд билан ҳар қилич сермашида ўнлаб душманни ер тишлатарди. Неча бор душман қароргоҳига яшиндай ёриб кириб, ҳатто Чингизхоннинг ўзини жон сақлаб қочишга мажбур эттирган кезлари ҳам бўлди. Лекин айёрлик ва маккорлик бобида Чингизхоннинг олдига тушадигани топилмасди. Ҳар сафар у янги-янги ҳарбий қисмларини жангга ташлар, пистирмага қўйган туманлари қўққисдан ҳужум қиларди. Шу билан рақибининг силласини қуритарди. Жалолиддинга ҳам худди шундай қилди.

Мангубердининг қўшинлари ҳар томондан исканжага тушиб қолганди. Шунга қарамай улар жон олиб-жон бериб баҳодирона жанг қилишда давом этдилар. Душман тобора уларни қисиб келмоқда, жангчилар сафи сийраклашиб бормоқда эди.

Жангни бевосита ўзи бошқариб турган ва ғалаба қозонишга кўзи етган Чингизхон Жалолиддинни тириклайин қўлга туширишга фармон берди. Мўғулларнинг доирасимон исканжаси ҳамон кичрайиб борарди, тер ва чангдан, сачраган қон томчиларию ғазаб алангасидан Жалолиддиннинг афтини таниш қийин эди. Бу омонсиз жангда саркарданинг оиласи ҳалок бўлди, уларни қутурган дарё наҳангдек ямламай ютди. Бундай жудоликка чидай олмаган Жалолиддин қаҳр ўтини ёвга қаратди, душман аскарлари билан шердай олишганча бир амаллаб дарё лабига етиб олди. Қанча оғир дамлару зафарларда соҳибининг истакларини қулоқ қоқмай бажариб келган дўсти — севикли оқ туркман дулдули бу гал ҳам аҳволни дарров тушунди — қирғоққа гувиллаб урилиб оқаётган пўртанали тўлқинлар оғушига томон азот сакради. Аскарларнинг бир қисми ҳам довюрак саркардалари ортидан ўзларини дарёга отдилар. Қутуриб оқаётган сувда отларнинг диккайган қулоқлари билан манглайларигина кўриниб турарди. Ғайрат ва шижоатда жангчилардан қолишмайдиган отлар кучли оқим билан бас келганча қиялаб қирғоқ томон аста яқинлашиб борарди.

Ёғийлар қўлдан чиққан Жалолиддин ва унинг йигитларининг чексиз ботирликларидан ҳайратга тушдилар. Мўғул ҳоқони жар яқинига келиб унда даҳшатли тўлқинлар узра мардона сузиб бораётган Жалолиддинни кўрди. Унча-мунча жасоратни назар-писанд қилмайдиган Чингизхон довюрак саркарданинг бу мисли кўрилмаган ҳаракатларини кўриб, умрида биринчи марта лол қолди, дўрдоқ лаблари беихтиёр пичирлаб кетди: «Фақат энг бахтиёр отагина бундай ўғилга муяссар бўлади!»

СЎНГГИ Хоразмшоҳ ўзини дарёга ташлаб Ҳинд қирғоғи томон сузиб кетгандан кейин ҳам ловуллаган жангнинг алангаси ҳали бутунлай сўнмаган эди. Дарёга яқин ердаги қарағай дарахтлари зич ўсган баланд тепаликнинг яйдоқ чўққисида жанг давом этарди.

Асли қадимий тош бинолар харобаси бўлган бу тепалик устида Жалолиддин Мангуберди чодири атрофида ҳамон шиддатли ур-йиқит борарди. Қарийб етти юз хоразмлик қасоскор йигит душманга таслим бўлишни хаёлларига ҳам келтирмай куни-тун ажал билан олишарди. Улар камонлардан бехато ўқ узишар, найза, ойболта ва шамширларини маҳорат билан ишга солардилар. Пўлат совутлари қуёш тиғида кўм-кўк шуъладай товланиб кетарди.

Жанг узоқ давом этди. Мўғуллар мўр-малахдай тепаликка қараб ўрмалаб чиқиб кела бошлади. Елкама-елка саф тортган хоразмликлар уларни аямай қирар, сабот ва матонат ила ватанлари шаънини ҳимоя қилардилар. Бир муддат жанг тиниб, пастда мўғуллар қайтадан кучли саф туза бошладилар. Орадан кўп ўтмай икки мўғул суворийси тепалик ёнига от елдириб келди. Улардан бири юқорига қараб:

— Ҳой, сартлар! Таслим бўлинглар, яхшиликча таслим бўлсаларинг, улуғ ҳоқон ҳазратлари сизларни афу этадилар, акс ҳолда битта қўймай қириб ташлаймиз,— деб қичқирди.

Юқоридан шундай жавоб эшитилди:

— Бориб айт, ўша бадбуриш сариқ итга, Чингизхонингнинг ўзи бу ерга келсин, сизларга қўшиб унинг ҳам қонхўр кекирдагини суғуриб оламиз! Қани, дарров изингга қайт, яъжуж — маъжужлар!

Бу мислсиз ботирликлари билан донг чиқарган баҳодир юзбоши Қиличбийнинг овози эди.

Яна жанг бошланди. Мўғул навкарлари хоразмлик йигитлар ўқидан ер тишлаб, тепалик ёнбағрини жасадга тўлдиравердилар.

— Бўш келманг, азаматлар!.. Бардам бўлинглар! — деб бир-бирларига далда берардилар фидойилар.— Ватан озодлиги учун жонимиз фидо! Ур малъунларни, ур, у-ур!

— Вой-бўй! Булар одамми ўзи ё тошми? Қандай қилсак экан-а?— деб бақирарди мўғуллар.

Жангни ўзи кузатиб турган ҳоқон кўплаб одамидан айрилаётганига чидай олмай инграб юборди. Совуқ юзи титради. Қаҳрини босолмай ғазаб билан ўкирди:

— Тўхучар нўён қани?

— Мен шу ердаман, соҳибқирон!— деди унинг қаршисида таъзим билан тиз чўккан новча қотма нўён.

— Бор, палахмонларни ишга сол!— Чингизхон мушт бўлиб тугилган қўлини бир ёнга силтади.

— Бош устига, соҳибқирон!

Зум ўтмай карнайлар янграб, тепалик атрофида олишаётган мўғуллар тезгина ортларига қайтдилар. Энди тепаликка йирик-йирик тошлар ёғила бошланди.

Чингизхон навбатдаги фармонни берди:

— Тепаликдаги йигитларнинг ҳаммаси тириклай қўлга олинсин!

Бир оздан кейин улар томон тош ёғдириш тўхтатилди. Бу пайтларга келиб, йигитлар сафи анча сийраклашиб қолганди, лекин қолганларининг ҳали ҳам руҳи тушмаган, улар қулликдан ўлимни афзал билиб жанг қилишарди. Чингизхоннинг сабри тугади, яна палахмонларни ишга солишга буйруқ берди. Чодирлардан бирига ўт ҳам кетди. Кучли шамолдан олов тезда бошқа чодирларга ҳам ўтиб, шиддатли тус ола бошлади. Фидойилар чинакамига икки ўт орасида қолишди.

Орадан бир мунча вақт ўтиб, жангнинг сурони узилган тордек бирдан тинди. Бироқ тепаликнинг ғарбий қисмида тутун ҳануз осмонга ўрларди — у ёқда ёнғин давом этарди. Душман лашкарлари сонсиз жасадлар устидан юриб ўтиб, бир неча хоразмлик ярадор жангчи билан Жалолиддин Мангубердининг муаррихи ва муншийси Шаҳобиддин Муҳаммад ан-Насавий ва тасодифан дарёга ташланмай қолган унинг Жамолиддин исмли етти яшар суюкли ўғли асир олиниб Чингизхон ҳузурига келтирилди.

Ҳали қор тушмаган бўлса-да. тоғ-адирлардан эсаётган изғирин суяк-суякдан ўтиб кетаётганди. Насавий болани пўстини ичига олиб, бағрига маҳкам босди. Шу топда у ўзини эмас, боланинг тақдирини ўйлаб қайғурар, ич-ичидан изтироб чекарди:

— Тангри ҳукми экан-да, начора!... Бундан ўзгача бўлмайди. Фақат бардам бўлмоғимиз лозим, азиз жигаргўшам!— деди Насавий инграб, аммо қатъий оҳангда. У ғоятда ақлли, чиройли боланинг нур балқиб турган юзи ва пешонасидан оталарча меҳрибонлик билан оҳиста ўпиб қўйди. У юрагидан қайнаб тошаётган аламли нидо ва кўз ёшини ташқарига чиқармасликка тиришар, кафтлари билан тўхтовсиз гўдакнинг ёноқларини силпарди. Шу топда жажжи Жамолиддин учун ҳам устози Насавийдан ўзга биронта яқин кишиси қолмаганди.

— Улуғ устоз!— деди аста шивирлаб Жамолиддин,— биз қаерга кетамиз? Падар бузрукворим, анам, волидаларим қаердалар?

— Билмадим, қулуним, билмадим!..— Насавийнинг юраги баттар эзилди.

— Анови қизил соқоллик чол ким?

Боланинг бу сўзларидан ўпкаси тўлиб, қалби денгиздай ғалаёнга келган бўлсада, ўзини базўр тутди:

— Ҳозир, ҳозир бир сўз айтиб бўлмайди, менинг қулуним, баҳодир шаҳзодам!— дея олди Насавий яқин атрофдагиларга эшиттирмай.

Бироздан сўнг ҳоқон ишораси билан бир мўғул навкари келиб Насавийнинг бағридан болани юлиб олди-да, уни Чингизхонга рўпара қилди. Боланинг нигоҳи сарғиш юз, қизил соқоллик баджаҳл чолга, унинг атрофида ғуж бўлиб турган ҳалойиққа тушди: «Анам айтиб берган «яъжуж-маъжуж»лар шулар экан-да», деб маъюс кўнглидан ўтказди у. Боёқишнинг гулдай чеҳраси бирдан сўлғин тортиб, мунғайиб қолди. Шу заҳотиёқ онаси, бувижонисини шундай соғиниб кетдики, мурғак юраги бундай айриликқа дош беролмай пора-пора бўлди ва беихтиёр инграб юборди. Туғилиб ўсган она юрти Урганчни энди бир умрга кўролмаслигини юракдан ҳис этаркан, бўталоқ кўзларидан дувиллаб ёш тўкилди ва беғубор, айни пайтда изтироб туфайли қони қочган лўппи юзларини ювиб туша бошлади. У асло қўрққанидан эмас, балки қисмати шўрлигидан йиғларди. «Қаердасиз анажон, опажоним, падар бузрукворим!.. Қаердасизлар?!» — дея дард билан қайғули бўзларди ичидан.

Ҳоқон бир муддат гўдакнинг кўнглидагиларни ўқиб олмоқчидай унинг анча синиқиб қолган маъсум чеҳрасига, бегуноҳ кўзларига, қопқора жингалак сочларига еб қўйгудай тикилиб:

— Минг қилса ҳам барибир бўрининг боласи бўри бўлади,— деб тишларини ғижирлатди. Кейин норасида вужуд кўксидаги пок юракни кўриб турибди-ю, ундан ўзининг қабиҳ мақсадини яширмоқчи бўлгандек бир ёнга бурилди ва уч-тўрт қадам нарига юриб бориб жаллодга босиқ оҳангда амр қилди:

— Унинг юраги този итимга ташлансин!..— Ғўлабир жаллод зум ўтмай ишга киришди. Ҳали гўдак бўлишига қарамай асли баҳодир авлоди бўлган Жамолиддин душманга қасос ва нафрат тўла кўзларини мардонавор қадаб турарди. Буни кўриб жаллоднинг тиржайган башарасидаги севинч аломати бир зумга ғойиб бўлди. У олдида ёш бола эмас, навқирон ботир тутқин тургандек қаҳру-заҳрини ошкор этганча бир силкиниб олди. Кейин қарчиғай панжали қўли билан болани аёвсиз чангаллаган ҳолда хиёл ўтказмай ўз ишини тугатди. Ҳоқон ўз тозисига у—бу луқмалар бериб юрган олтин баркашдаги иссиқ буғ чиқариб, ҳали ҳам уриб турган боланинг муштдай юрагини този ит бир интилишдаёқ ютиб юборди. Буларни киприк қоқмай кузатиб турган Чингизхон қимир этмади, ўша-ўша қовоғи солинганча ҳирсдай гавдаси билан қутирган тўнғиздай ўйноқлаб турган бақувват паканасаман йўрғасига чаққон минди-да, у ердан кетди...

Фалак ҳам нолаю афғон ила мотам тутган каби кўк либосига бурканган, қуёш ҳам хира тортганди. Аллақаердан қора булут келиб, бўроп турди, чақмоқ чақиб, момақалдироқнинг даҳшатли гулдуроси борлиқни ларзага солди. Шаррослаб жала қуя бошлади. Ҳинд дарёси баттар қутуриб оқар, тўлқинлар ғазаб билан ҳайқирар, сочларини юлаётган онадай ўзини улкан қоя тошларга урарди...

Ҳабибулла ЗАЙНИДДИНОВ.

5. Бир туман — ўн минг кишини ташкил этган.

6. Шахсий қўриқчилар.

ДУНЁ ВОҚЕАЛАРИ

ФИНЛЯНДИЯГА ҚИЛИНАДИГАН ТАШРИФ ТЎҒРИСИДА

ХЕЛЬСИНКИ, 2 октябрь. (ТАСС мухбири). КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Советининг Раиси М. С. Горбачевнинг Финляндияга қиладиган ташрифи мамлакатларимиз ўртасидаги муносабатлар учунгина эмас, шу билан бирга «Умумевропа хонадони» қурилиши концепциясининг кенг миқёси нуқтаи назаридан ҳам катта сиёсий аҳамиятга эга бўлади, деди ТАСС мухбири билан суҳбатда «Демократик ўзгача йўл» ташкилоти парламент фракциясининг раиси Энсио Лайне. Бизнинг мамлакатимиз Совет Иттифоқи билан бирга ҳам, шунингдек мустақил равишда ҳам мазкур концепцияни амалга оширишга, ўзаро ҳурмат, ҳамкорлик ва ишонч асосига қурилаётган давлатлараро муносабатларни ривожлантиришга ўз ҳиссасини қўша олган бўлур эди, деб таъкидлади у.

Совет раҳбарининг ташрифи ҳақиқатан ҳам муҳим, Совет Иттифоқи билан Финляндия ўртасидаги дўстона муносабатларни ривожлантириш ва чуқурлаштириш йўлидаги янги қадам бўлиб қолади, иккала мамлакат ўртасида иқтисодий ҳамкорликнинг бир қанча конкрет лойиҳаларини амалга оширишга қудратли омил бағишлайди, деб умид қиламиз, деди Финляндия парламенти аъзоси. Бизнинг фикримизча, ташриф М. С. Горбачев 1987 йилнинг октябрида Мурманскда олға сурган ташаббусларни, президент М. Койвистонинг шимол районида ишончни мустаҳкамлаш ҳамда ҳарбий фаолликни камайтириш, шунингдек Европа шимолида ядросиз зона вужудга келтириш тўғрисидаги таклифини рўёбга чиқариш каби муҳим масалаларни яна бир бор муҳокама қилиш имконини беради. Бу эса шимолдаги барча мамлакатларнинг хавфсизлигини ва халқаро барқарорликни мустаҳкамлашга кўмаклашади.

ВАЗИЯТ КЕСКИНЛАШДИ

● НЬЮ-ЙОРК. Боготадан олинаётган хабарларга кўра, Колумбияда вазият ғоят кескинлашди. Президент Вирхилио Барко Варгаснинг қора дори билан савдо қилишга қарши муросасиз кураш олиб бориш тўғрисида август ойида эълон қилинган қарорига жавобан Колумбия жиноятчилари граждан аҳолиси ва маъмурларга қарши кенг кўламда террорчилик кампаниясини авж олдириб юбордилар. Ўтган дам олиш кунларининг ўзидагина 5 та шаҳарда 19 та бомба портлади ва унда етти киши озор чекди. Якшанба ва душанба кунлари Боготадаги театр биноси, шунингдек Кали шаҳридаги совун заводи, электр станция ва маъмурий бино портлаш натижасида вайрон бўлди. Медельин, Синселехо ва Пальмира шаҳарларида портлашлар рўй берди. Умуман, президент наркомафияга қарши уруш эълон қилган пайтдан бери мамлакатда 100 тадан ортиқ бомба портлади. (ТАСС).

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

⊙ ДЕҲЛИ. Ҳиндистон Миллий Конгресси (И) октябрь ойини миллий бирлик ва жамоалараро муштараклик ойи деб эълон қилди. Ҳукмрон партия олий раҳбариятининг Ҳиндистон Бош министри Ражив Ганди раислигида бу ерда бўлган мажлисида шу ҳақда гапирилди.

Ҳиндистон Миллий Конгресси (И) умумҳиндистон комитетининг бош котиби Ғулом Наби Озод ўз нутқида таъкидлаганидек, ҳинд халқининг шонли қизи Индира Ганди ваҳшиёна ўлдирилганлигининг беш йиллиги арафасида республиканинг барча штатлари ва иттифоқ территорияларида ҳукмрон партия ташаббуси билан юзлаб митинглар, намойишлар ва бошқа тадбирлар ўтказилади. Улар Ҳиндистон бирлигини мустаҳкамлаш, жамоалараро адоватларга сабаб бўлувчи, алоҳида ажралиб чиқишни кўзловчи қора кучларнинг қилмишларига қарши курашни жадаллаштириш шиори остида ўтади.

⊙ МЕХИКО. Мексика атоқли сиёсий арбобларидан бири, оппозициядаги миллий ҳаракат партиясининг раҳбари, мамлакат президенти лавозимига собиқ номзод Мануэль де Хесус Клоутьер якшанба куни автомобиль фалокати натижасида ҳалок бўлди. Мексиканинг Нотимекс ахборот агентлиги М. Клоутьер ҳамда миллий ҳаракат партиясининг фаоли Хавьер Кальво тушган автомашина штатларнинг бирига митингга кетишаётганида Мехиконинг шимолидан 160 километр узоқликда юк машинаси билан тўқнашганлигини хабар қилди.

● НЬЮ-ЙОРКДАГИ кўпдан-кўп намойишлардан бири ҳомилани сунъий олдириб ташлаш муаммосига бағишланди. Хотин-қизларнинг бу чиқишида эҳтирослар шундай жунбушга чиқдики, полициянинг аралашувига (суратда) тўғри келди.

Туғиш ёки туғмаслик америкалик хотин-қизлар учун шунчалик муҳим масалага айланаяптики, у аста-секин ҳатто президент сайловлари натижаларига ҳам таъсир кўрсатмоқда.

ТАСС фотохроникаси.

КХДР — ЎЗБЕКИСТОН

ИНСТИТУТЛАР ҲАМКОРЛИГИ

Республикамизда кўплаб корейс биродарларимиз яшаб, меҳнат қилмоқдалар. Уларнинг фарзандларига ўз она тилида таълим бериш ҳам йўлга қўйилган. Тошкент Давлат педагогика институтида эса корейс тили секцияси фаолият кўрсатмоқда.

Мазкур секция таълим-тарбия ишларини янада яхшилаш мақсадида Корея Халқ Демократик Республикасидаги етакчи мутахассислар билан яқин ҳамкорлик боғлади. Ким Хеп Чжик номидаги Пхеньян педагогика институти профессор-ўқитувчилар коллективи билан илмий-педагогик алоқалар яхши самаралар бермоқда.

Москвадаги корейс маданий маркази ана шу яқин ҳамкорликнинг ташаббускори бўлган эди. Ушбу марказ таклифи билан Корея Халқ Демократик Республикасининг Москвадаги элчихонасидан бир группа меҳмонлар республикамизда бўлиб, Тошкент давлат педагогика институти ҳаёти билан танишган эди. Улар олий ўқув юртида корейс тилининг ўқитилиши билан ҳам қизиқдилар. Корейс тили секциясининг мудири Н. Ли корейс студент ёшлари билан олиб борилаётган ишлар хусусида уларга гапириб берди.

Ўша учрашувда олий ўқув юрти вакиллари Пхеньянга лутфан таклиф қилинган эди. Ана шу келишувга биноан институтнинг бир группа ўқитувчи ва студентларидан иборат делегация дўст мамлакатга бориб келди. Улар Пхеньян шаҳрининг диққатга сазовор жойларини бориб кўрдилар. Шимолий Корея япон босқинчиларидан озод бўлган кун шарафига ўтказилган митингда қатнашдилар.

Ҳар икки педагогика институти билан ҳамкорликни янада мустаҳкамлаш тадбирлари кўрилди.

А. АЛИЕВ.

●

ЛЕНИНГРАДДА НАМОЙИШ ЭТИЛМОҚДА

Республикамиз плакатчи рассомлари қайта қуриш жабҳалари билан боғлиқ мавзуларда кўплаб таъсирчан график асарлар яратиш устида қизғин иш олиб бормоқдалар.

Рассомлардан Н. Ҳакимовнинг «Монокультура», А. Умаровнинг «Оқлар юришни бошлайди» деган плакатлари яқинда Ленинграддаги СССР халқлари этнографияси музейи экспозициясидан ўрин олди. Гап шундаки, музейда «Орият—89» плакатлар кўргазмаси очилган эди. Унинг экспозициясига мамлакатимизда кўзга кўринган юздан ортиқ плакатчи рассом асарлари қўйилди. Юқорида айтиб ўтилган ижод намуналари қатори кўргазмада тошкентлик мўйқалам соҳиби Г. Витюцкийнинг «Компьютерлаштириш одимлари» плакати ҳам намойиш қилинмоқда.

С. ОДИЛОВА.

● ЁШ ИЖОДКОРЛАР ВА УЛАРНИНГ МУХЛИСЛАРИ.

Т. ЛУТФУЛЛАЕВ суратга олган.

КООПЕРАТИВНИНГ ЯНГИ МАҲСУЛОТИ

● «УЗБЕКСЕЛЬМАШ» бирлашмаси қошида очилган «Литейшчик» кооперативининг янги маҳсулотини оғир атлетика мухлислари муносиб баҳолайдилар. «Пахтакор» спорт-машқ бирлашмасига гантел ва штангаларнинг 200 та туркуми берилди. Туркумга ўсмирлар учун гантеллар, учи қайрилган ҳамда спорт машқлари учун иккита штангга шунингдек, ётиб штангани даст кўтариш учун курси бор. Йил охиригача кооператив мингта ана шундай туркум маҳсулот ишлаб чиқаради.

(ЎзТАГ).

• Мардлар номи — абадий

ОРЗУЛАРИ КЎП ЭДИ...

Афғонистонда интернационал бурчини бажараётиб қайтган ва қайтмаганлар... Уларнинг номларини бирма-бир санаб тугатиб бўлармиди. Бири ўн саккизда, бири ўн тўққизда, яна бири навқирон йигит ёшида абадиятга кўз юмдилар. Уларнинг қалблари орзу-умидларга тўла эди. Афсуски, душман ўқи улар қалбидаги орзу-умидларини юлиб кетди. Қайтмаганлар номи, жасорат ва қаҳрамонликлари халқимиз хотирасида ва Ватан ардоғида қолди. Ана шу афғон урушидан қайтмаган «мард» ўғлонлар орасида ҳамюртимиз Абдуқаҳҳор Норматов ҳам бор эди.

Абдуқаҳҳор Норматов 1962 йилнинг 10 июлида Коммунистик районидаги Свердлов номли колхознинг Қизил-ту участкасида деҳқон оиласида дунёга келди. Унинг болалик йиллари ҳам ана шу ерда ўтди. У 1977 йил Сакен Сейфуллин номидаги 15-ўрта мактабнинг 8-синфини туғаллаб, ота-онасига ёрдам бериш мақсадида колхознинг 15-бригадаси даласига чиқиб, оддий колхозчи бўлиб ишлай бошлади. Кетмонда ер чопди, пахта экиб, пахта терди, ёшлигидан деҳқончиликнинг машаққатларига кўникиб борди. Шу билан бирга Абдуқаҳҳор кечки ишчи ёшлар мактабида ўқиб, уни яхши баҳолар билан тугаллаб, район ҳарбий комиссариати йўлланмаси билан Чирчиқ шаҳридаги ДОСААФ шофёрлик курсида таҳсил олди.

Абдуқаҳҳор Норматов қўлига шофёрлик гувоҳномасини олишга ҳам улгурмай, 1981 йилнинг баҳорида кўпчилик дўстлари қатори ҳарбий хизматга чақирилди.

Тошкент вокзали... Тумонат одам. Ота-оналар ўз ўғлонларини Ватан олдидаги йигитлик бурчини ўташга кузатмоқдалар. Онаси Ҳанифа опа ўғлини бағрига босар экан, энтикиб «Ой бориб, омон қайт, болам» дея олди, холос. Абдуқаҳҳор тушган поезд тун қоронғусида жануб томон юриб кетди. Орадан бир неча ҳафта ўтгач ундан биринчи хат келди. Ҳанифа опа ўғлидан келган хатни олиб ўқиркан, кўзларидан ёш қалқиди. Уни юз-кўзларига суртиб бағрига босди. Шу тобда унинг оналик қалби нимадир сезаётган эди.

Кунлар кетидан кунлар, ойлар кетидан ойлар ўтиб Абдуқаҳҳор ҳарбий тайёргарликни тугатди. Ана энди унинг ҳақиқий хизмати бошланган эди.

1981 йилнинг ноябрь ойининг ўрталари. Негадир тез-тез келиб турадиган хатлар бирдан тўхтади. Ҳанифа опа ва Шербой акаларнинг кўзлари безовта эшикка тикилди. «Бугун хат келармикин?» дея улар қишлоқ хат ташувчисини интизорлик билан кутишарди.

Куз кунларнинг бирида кечга яқин Ҳанифа опа овқат қилиш учун уринаётган эди. Эшикдан сумка осган хат ташувчи кириб келди. Ҳанифа опанинг чеҳраси ёришди, ич-ичидан қувонди. Хатни олиб очаркан «Саломнома» деган сўзларга кўзи тушди. Ҳа, бу Абдуқаҳҳорнинг Афғонистондан онасига йўллаган биринчи хати эди. Лекин, у онасининг юраги хаста бўлганлиги учун, «Онам мен Афғонистонда хизмат қилаётганлигимни билиб қолмасин» дея, ҳар бир ёзган хатида хизмат жойини сир тутишга ҳаракат қиларди.

1982 йил 4 июль. Абдуқаҳҳор Норматов хизмат қилаётган танкчилар ротаси Қобулга жойлашиб олган босмачи тўдаларини тор-мор қилиш учун қўмондонлик буйруғини олди, Абдуқаҳҳор рота командирининг танк ҳайдовчиси эди. Шунинг учун у ҳайдаган танк доим колоннанинг энг олдида юриб, йўл бошловчи вазифасини бажарарди. Лекин солдатларимиз тоғлар орасида душман тўдалари писиб ётганлигини ва дабдурустдан ҳужум қилиб қолишларини билишмасди. Душман томонидан отилган снарядлардан бири Абдуқаҳҳор Норматов бошқариб келаётган танкка тушиб, портлади. Бир зумда атрофни аччиқ қора тутун қоплаб, даҳшатли аланга кўтарилди. Жасур жангчиларимиз Абдуқаҳҳорни ёнаётган танк ичидан олиб чиқишганда — у мардларча ҳалок бўлганди.

Абдуқаҳҳор Норматов ўлимидан сўнг Қизил Юлдуз ордени билан тақдирланди.

Нохуш хабар қишлоқ бўйлаб тез тарқалди. Онанинг не-не орзу-ҳаваслар қилиб, армиядаги ўғлига ва келажак келинига атаб йиға бошлаган саруполари сандиққа солинганча қолиб кетди. Инсон учун бундан ортиқ мусибат бўлмаса керак.

* * *

Биз Абдуқаҳҳор Норматов ҳақида хотира мақоласи ёзиш мақсадида Коммунистик район ҳарбий комиссариатига борганимизда, улар бизга «кейинроқ келинг, ҳозир бошлиғимиз йўқ, биз эса ҳеч нарсани билмаймиз» дея жавоб қилишди. Иккинчи маротаба борганимизда эса район ҳарбий комиссари подполковник Мотора олдига бизни киритишмади ҳам. Биз улардан Абдуқаҳҳор Норматов ҳақида катта маълумот беринглар деб талаб қилмаган ҳам эдик. Фақат унинг ота-онаси яшаётган қишлоқни билиб беришларини сўраган эдик, холос. Шундан сўнг биз район маданият бўлими бошлиғига ва бир неча қишлоқ Советси раисларига ҳам бориб учрашдик. Афсуски, улар «Афғонистонда ҳалок бўлганлар иши билан биз эмас, шаҳар комсомол комитетидагилар шуғулланишади», дейишди. Сўнгра биз Нариманов шаҳар партия комитетининг масъул ходими Мирза Сайдазимовга мурожаат қилдик. У Абдуқаҳҳор Норматовнинг ота-онаси истиқомат қилаётган қишлоқни топиб берди.

Нима учун район ҳарбий комиссариатидаги масъул ўртоқлар Афғонистонда ҳалок бўлганларни унутиб юборишди экан? Ахир районда афғон урушида ҳалок бўлганлар бир эмас, саккиз нафар-ку?

Ана шу қаҳрамонларга районда биронта ҳам хотира музейи ташкил этилмаган. Ҳатто уларни районда ҳеч ким билмайди. Шу боисдан бўлса керак район марказида қад кўтариши лозим бўлган ёдгорлик қурилиши ҳам мана неча йилдирки пайсалга солиниб келинмоқда. Бунга тоқат қилиб бўладими?

Абдуқаҳҳорлар уйи Қизил-ту қишлоғининг энг чеккасига жойлашган экан. Бизни унинг акаси Абдусалим ака кутиб олди. Ичкари уйда эса сочлари барвақт оқарган Ҳанифа опа билан дастурхон атрофида узоқ суҳбатлашдик. Фарзанд доғи унинг қадди-қоматини букиб, кўзларини хира қилибди. Ҳанифа опа ўғлидан келган энг сўнгги мактубни бирдан-бир ёдгорлик сифатида кўз қорачиғидек асрамоқда экан. Бу мактубни Абдуқаҳҳор ўлимидан бир неча кун аввал акасига ёзган, у сарғайиб унча-мунча сўзлари ҳам ўчиб кетган. Ҳанифа опа мактубни юз-кўзига суртиб йиғларкан, уни бизга узатди. Хат шундай ёзилган эди:

«Ассалому алайкум, ака. Соғлиқларингиз яхшими, чарчамай юрибсизми? Отам ва опамларнинг, Абдураҳмон, Абдували, Абдукарим акаларимнинг соғлиқлари яхшими. У ерда қандай янгиликлар бор, об-ҳаво қалай? Мен соғ-саломат юрибман. Ишларим яхши. Тез-тез хат ёзиб туринглар. Таниш-билишларга мендан салом айтинг. Хўп, хайр деб укангиз Абдуқаҳҳор».

— Ўғлимнинг бирдан-бир орзуси шофёр бўлиш эди,— дейди Ҳанифа опа кўзларидан оқаётган ёшларини рўмолча билан артаркан.— Бўш вақти бўлди дегунча темир-терсак билан шуғулланарди. Минг афсуски, орзу-умидлари ҳам ушалмай қолди...

Абдуқаҳҳорнинг ўлимидан сўнг бир йил ўтгач, 1983 йил 16 октябрь куни фарзанд доғига чидай олмаган Шербой ака ҳам бевақт оламдан ўтибди.

Мана, бир неча йилдирки, район ва колхоз раҳбарлари Ҳанифа опага пенсия пулини оширишда ва кўмир масаласида ёрдам беришга ваъда бериб, унинг устидан чиқишмас экан. Биз Коммунистик район раҳбарларидан фарзанд доғида куйган онанинг арз-додига қулоқ солишларини сўраймиз.

Ўзбекистон Компартияси Коммунистик район партия комитетининг қарори билан Абдуқаҳҳор Норматов туғилиб ўсган Свердлов номли колхоз Қизил-ту участкасидаги кўчалардан бирига унинг номи қўйилди. Абдуқаҳҳор ўқиган 15-ўрта мактаб педагог ва ўқувчилар коллективи қарори билан мактаб дружинасининг отрядларидан бирига унинг номи берилди.

Биз ўша куни Абдуқаҳҳор дафн этилган Суранкент қишлоқ қабристонида ҳам бўлдик. Унинг қабри устига оқ мармар ёдгорлик ўрнатиб унга «Оддий солдат Норматов Абдуқаҳҳор Шербоевич. 1962—1982. Хизмат бурчини адо этаётганда ҳалок бўлди» деган ёзувлар ёзиб қўйилган.

Ҳа, Абдуқаҳҳор ва у каби юзлаб совет жангчилари ўзларининг байналмилал бурчларига садоқат кўрсатдилар. Халқимиз уларнинг жасорат ва қаҳрамонликларини ҳеч қачон унутмайди.

Латифжон МАНСУРОВ.

РАНГ-БАРАНГ ОЛАМ

ИНСОФЛИ ҲАЙДОВЧИЛАР

✦ «ОРҚА» ўриндиқда катта миқдордаги пул билан тўла сумка унутиб қолдирилибди, ҳозир олиб бораман» — шэньчжэнлик такси ҳайдовчиси Ли Гуандао ўз компаниясининг тунги диспетчерига радиотелефон орқали ана шу хабарни етказибди. Ҳайдовчининг инсофлилиги туфайли махсус иқтисодий зона бўлган Шэньчжэнга (Хитой жанубида) юмуш билан келган гонконглик паришонхотир бизнесменга 120 минг юан пули қайтарилибди. Омадли бу одамнинг айтишича у ҳатто такси номерини эсда олиб қолмаган ва пули топилишидан умуман умидини узиб қўйган экан.

Ўтган йилнинг ўзида, деб хабар қилади Синьхуа агентлиги, Шэньчжэндаги автотранспорт компанияси паришонхотир йўловчиларга умумий қиймати 440 минг юан бўлган пул ва қимматбаҳо буюмларни қайтарган.

АФРИКА БЎЙЛАБ БИР ЎЗИ

✦ ГАНАЛИК 30 ёшлик Как Ди пиёда 3600 километр масофани Африка бўйлаб 53 кунда босиб ўтибди. У ўз саёҳатини ўтган йилнинг охирларида Сенегал пойтахти — Дакарда бошлаган эди. Шундан сўнг у Гвинея, Сьер-Леоне, Либерия мамлакатларидан ўтиб, яқинда Кетд Ивуардаги йирик шаҳар — Абиджанга кириб келган. Бутун йўл давомида бу саёҳатчи олти жуфт оёқ кийимини адо қилган. Как Ди ҳеч қандай юксиз юради, ҳатто кундалик энг зарур егулик ҳам олиб юрмаган. У фақат буткул одамларнинг ёрдами ва саховатига ишонган, холос. Яна мўлжалдаги Гана, Того, Бенин ва Нигерия бўйлаб беш минг километр масофани босиб ўтгач унинг саёҳати поёнига етар экан.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги

АЛИШЕР НАВОИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕКИСТОН ССР ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА
6 ОКТЯБРЬ СОАТ 19.00 ДА
ЎЗБЕКИСТОН ССР ХАЛҚ АРТИСТИ
МАЛИКА АҲМЕДОВАнинг

ИЖОДИЙ КЕЧАСИ

КЕЧАДА: Ўзбекистон ССР Халқ артисти ҒУЛОМЖОН ЕҚУБОВ, Ўзбекистон ССР Халқ артисти ФАРРУХ ЗОКИРОВ раҳбарлигидаги «ЯЛЛА» ВОКАЛ-ЧОЛҒУ АНСАМБЛИ ва Ўзбек Давлат филармониясининг солисти НУРИДДИН ҲАЙДАРОВ қатнашадилар.

Билетлар театр кассасида соат 10 дан 19.30 гача сотилади. Танаффус — соат 14 дан 15.00 гача.

Справкалар учун телефон — 33-90-81.

Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги
М. Қориёқубов номли Ўзбек давлат филармонияси

И. ОХУНБОБОЕВ НОМЛИ ЎЗБЕК ЁШ ТОМОШАБИНЛАРИ ТЕАТРИДА
5, 6, 7 ОКТЯБРЬ СОАТ 19.30 ДА
ҚОЗОҒИСТОН ССР ДАВЛАТ УЙҒУР ТЕАТРИНИНГ

«НАВА»

уйғур ашула ва рақс миллий ансамбли

концерти

Ансамблнинг бадиий раҳбари — Қозоғистон ССР да хизмат кўрсатган санъат арбоби И. С. МАСИМОВ.

БИЛЕТЛАР И. ОХУНБОБОЕВ НОМЛИ ЎЗБЕК ЁШ ТОМОШАБИНЛАРИ ТЕАТРИ КАССАСИДА СОАТ 14.00 ДАН СОТИЛМОҚДА.

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КИНОФИЛЬМЛАР ПРОКАТИ ИДОРАСИ

ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ ШАҲАРЛАРИ ВА РАЙОНЛАРИДА
7 ОКТЯБРДА
КОНСТИТУЦИЯ КУНИГА БАҒИШЛАБ
ТЕМАТИК ҲУЖЖАТЛИ
ФИЛЬМЛАР НАМОЙИШИНИ ЎТКАЗАДИ

Олмалиқ шаҳри, «ЎЗБЕКИСТОН» кинотеатрида — ОДАТДАГИ ШУНДАЙ ҚИЙИН КУН.
Ангрен шаҳри, «ДРУЖБА» кинотеатрида — КАСАБА СОЮЗЛАРИ: ТИКЛАНИШ САРИ ОДИМ.
Чирчиқ шаҳри, «НАВОИЙ» кинотеатрида — ҲЕЧ КИМ БИЗ УЧУН БАЖАРИБ БЕРМАЙДИ
Бекобод шаҳри, «ЮБИЛЕЙ» кинотеатрида — 37-ЙИЛ ЭМАС.
Янгийўл шаҳри, «ПОБЕДА» кинотеатрида — ШАҲАР КОМИТЕТИ КОТИБИ.
ПОРТРЕТГА ЧИЗМАЛАР.
Паркент шаҳри «БАҲОР» кинотеатрида — ЁШЛАРГА ИШОНЧ.
Тўйтепа шаҳри, «ВЛКСМ 40 ЙИЛЛИГИ» кинотеатрида — ЗАРЯН ДЕПУТАТЛАРИ.
Нариманов шаҳри, «БОКУ» кинотеатрида — МЕНИНГ ЧУКОТКАМ.
Келес шаҳри, «СПУТНИК» кинотеатрида — ШАХСИЙ МАСАЛАЛАР БЎЙИЧА ҚАБУЛ.
Оҳангарон шаҳри, «ВОСХОД» кинотеатрида — СЕВГИ ИҚРОРИ.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА

19, 20, 21, 22 ОКТЯБРЬ СОАТ 20.00 ДА
СССРда БИРИНЧИ МАРТА

КАТТА ШОУ-ПРОГРАММА

ҚЎШИҚЛАР МУАЛЛИФИ ВА ИЖРОЧИСИ АМЕРИКАЛИК
Александр ВАЙНЕР
ПРОГРАММАДА:
Лилиана Дайкова, Людмила Розанова, Оля Фаворовская.
«ГОЛЬФСТРИМ» ва «ПОП-СЕРВИС»
ГРУППАЛАРИ
ИШТИРОК ЭТАДИ

Касса дам олиш кунисиз соат 10 дан 20.00 гача очиқ. Олдиндан билетлар сотиш кассаси ишлайди.
КОЛЛЕКТИВ БЎЛИБ ТУШИШ УЧУН БУЮРТМАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

• Маҳаллалар ҳаётидан

ЖАМОАТЧИЛИК БИРЛАШИБ ҲАЛ ҚИЛИШЯПТИ

АВВАЛЛАРИ маҳаллаларда деярли ҳеч қандай ташкилий-оммавий иш қилинмасди. Маҳалла комитетларининг иши қоғозда, раислар номига сайланиб қўйиларди. Маҳалла комиссияси аъзоларининг роли ҳам сезилмасди. Ҳозир эса қайта қуриш, ошкоралик туфайли маҳалла комитетларининг ҳаракати ҳам активлашди.

Пойтахтнинг Куйбишев районидаги маҳаллаларда олиб борилаётган ишларни бунга мисол тариқасида тилга олсак арзийди. Райоңнинг 29 та маҳалласида кўпгина тадбирлар ўтказилаяпти. Район маданият бўлими бошчилигида ҳафтанинг жума кунлари турли учрашув кечалари, лекция, суҳбат, концертлар уюштирилмоқда. Камчиликлар маҳалла аҳолиси томонидан бартараф этилаяпти.

Мана бир мисол: Ўзбекистон 40 йиллиги маҳалласида 26-маҳалла комитетининг раиси Мухтор ота Ҳайдаров ҳамда район маданият бўлими бошлиғи Ҳамид Жалилов раҳбарлигида ўтказилган тадбир ошкораликнинг ҳақиқий намунаси бўлди. Мухтор отанинг маҳалла комиссияси раиси этиб сайланганига салкам 9 йил бўлибди. Шу йиллар ичида ташландиқ бўлиб ётган жойни тозалаб, маҳалла аҳли биргаликда ихчамгина бино қуришди. Бу эса эндиликда маҳалла отахонларининг гавжум чойхонаси, ёшларнинг маданий масканига айланди.

Бу ерда бўлиб ўтган кечага райоңнинг партия, совет органлари раҳбарлари, касаба союз, комсомол, ҳуқуқ, фан, медицина, маориф ходимлари ташриф буюришди. Йиғилганларни М. Қориёқубов номидаги Ўзбек Давлат филармонияси «Зарафшон» фольклор ансамбли солистлари Б. Исмоилов, М. Йўлчиева, Ш. Мирзаевлар куй ва қўшиқлар, рақслар билан хушнуд этишди. Сўнгра райоңнинг барча маҳаллаларидан келган вакилларнинг саволларига район раҳбарлари жавоб беришди. Сув таъминоти, транспорт ва алоқа хизматларининг ночорлиги, ҳуқуқ органлари ишларининг камчилиги, масъул кишиларнинг ўз ишларига юзаки ёндошаётганликлари очиқ-ойдин айтилди.

— Мана, ошкоралик даври келди, — деди райондаги барча маҳаллалар комитетлари кенгашининг раиси Зайнаб Байшева. — Раҳбарлар билан юзма-юз туриб, йиғилиб қолган дардларимизни очиқ айта олаяпмиз. Улар бугун ўртага ташланган талабларимизни амалда бажарадилар, деб умид қиламиз.

С. ЙЎЛДОШБЕКОВА.

СПОРТ

ШАХМАТ

✦ ЖАҲОННИНГ шахмат ишқибозлари бу кунни қарийб ўн етти йил кутишди. Йирик американлик гроссмейстер Роберт Фишернинг 1972 йилда (халқаро шахсий коэффициентдаги) рейтинг бўйича ўрнатган рекордига совет гроссмейстери Гарри Каспаров Тилбург шаҳрида ўтказилган халқаро турнирда етибгина қолмай, қадимий ўйин тарихидаги мисли кўрилмаган янги натижага эришди. У рейтинг бўйича 2595 коэффициент олишга муяссар бўлди. Гарри шу йилнинг ноябрь ойида Белград шаҳрида жаҳоннинг кучли 12 гроссмейстери иштирокида ўтказиладиган йирик халқаро турнирда рейтинг натижасини 2800 га олиб чиқишга уриниб кўрмоқчи.

✦

● У-шу, таэквандо, каратедо, айкидо, кураш ва қўл жанглари — спортнинг ана шу турларини шаҳримизда тузилган Тошкент шарқ санъати ўйинлари ассоциацияси бирлаштирди. Шу туфайли ҳам мазкур спорт турлари легал муҳитда иш юрита бошлади. Улар чет эллик спортчилар билан ҳам алоқаларини узвий равишда олиб боришмоқда. Масалан, кореялик таэквандочилар Тошкентда бўлиб, кўргазмали чиқишлар уюштиришди. Яқинда эса бу ерда ана шу спорт турлари бўйича АҚШ, Канада ҳамда англиялик мутахассислар уларнинг меҳмони бўлишди. Улар мавжуд спорт заллари ҳамда у ерда тошкентлик тренерларнинг машғулотлар ўтиш методикаси билан танишдилар, семинарлар уюштирилди.

● Суратда: белбоғни тўғри боғлаш ҳам бир санъатдир, деб таъкидламоқда таэквандо бўйича Америка — Корея ассоциацияси президенти Дё Чанг Су.

Суратчи А. РИСҚИЕВ.
(ЎзТАГ).

Театр

НАВОИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 5/Х да **Травиата.** — **М. Ашрафий номидаги Тошкент давлат консерваторияси ҳузуридаги опера студияси спектакли** (19.00), 8/Х да **Севилья сартароши — М. Ашрафий номидаги Тошкент давлат консерваторияси ҳузуридаги опера студияси спектакли** (19.00).

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 5/Х да **Мирзо Улуғбек** (16.00, билетлар сотилган), 6/Х да **Мирзо Улуғбек** (16.00, билетлар сотилган), 7/Х да **Ўғрини қароқчи урди** (16.00, билетлар сотилган).

МУҚИМИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 5/Х да **Муҳаббат навоси,** 6/Х да **Тошболта ошиқ,** 7/Х да **Концерт.**

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 5/Х да **Паранжи сирлари** (19.00), 6/Х да **Зиёфат** (19.00), 7/Х да **Парвона.**

Чиноз район партия комитети ва ижроия комитети, агросаноат бирлашмаси ҳамда «Партия XXIV съезди» совхози меҳнат коллективи шу совхознинг собиқ директори, Уруш ва Меҳнат ветерани, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган пахтакор

Турсунбой ЭРНАЗАРОВнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

Муҳаррир
Н. НАСИМОВ.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА»)

БИЗНИНГ АДРЕС: 700083, ТОШКЕНТ ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32.

Муҳаррир ўринбосарлари — 335885, 325747, 337916; 325748; масъул котиб — 334808, 325353; масъул котиб ўринбосарлари — 325750; БЎЛИМЛАР: идеология — 325778; агросаноат — 325647; саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 325749; маҳаллий советлар ҳаёти — 325733; социал масалалар — 325650; маданият — 325767; адабиёт ва санъат — 325553; ахборот, ҳарбий-ватанпарварлик — 325645; хатлар ва оммавий ишлар — 334048, 325354; эълон қабулхонаси — 334048, 325354; эълонлар бўлими — 325727.